

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadást felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Euday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 6. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	--

Fedezetlen határidőüzenet és reális határidőüzenet.

A „Budapest”, az országgyűlési függetlenségi párt hivatalos közlönye f. évi 165. számában vezércikkben foglalkozik a fedezetlen határidőüzenettel, amely a legutóbbi politikai események következtében ismét aktuálissá vált.

Kénytelenek vagyunk ezzel a vezércikkkel e helyen foglalkozni, mert szükségesnek látjuk a cikk egyes vaskos tévedéseinek helyreigazítását.

A cikk írója nyilván sohasem foglalkozott behatóan azzal, hogy mit akarnak az agráriusok a tőzsdereformmal elérni és milyen üzleteknek tilalmát kívánják törvénybe iktatni.

A fedezetlen határidőüzeneti játék eltörlésétől lehetetlenség olyan eredményt várni, mint a milyent a cikk jósol, hogy a spekuláció ezen tilalom nyomán teljesen meg fog szűnni. A spekuláció mint ilyen nem a papiroshuza gyermeke, hanem olyan emberi tulajdonság, amely a kosárfonó tóban is megvan, amikor kiszámítja, hogy mennyiért és mikor adhatja el a portékáját. A spekulációnak nem kell erkölcsstelen alapokon nyugodnia, hogy spekuláció legyen és különösen a gabonakereskedelemben, ahol az árak annyi külső körülménytől függenek, amelyek az ember befolyásától teljesen mentek, valóban fölösleges a spekuláció céljaira az erkölcsstelen tőzsdei játék.

Szó sem lehet arról, hogy a kereskedelemben szükséges számítási alap a tőzsdei játék eltávolításával megszűnének. A cikkírónak ezen aggodalma fölött tehát napirendre térhetünk.

Am a cikk fenti aggodalmának kifejezése után a következő eredményekre jut:

„A határidőüzenet teljes eltörlése a szélső agráriusoknak és első sorban a feudális nagybirtokosoknak a kívánsága, mely esküdt ellensége a kereskedelmi intézményeknek. A kis- és középbirtokos elem ellenben csak a jól szervezett kereskedelem útján tudja természet legjobban értékesíteni. Németországban az agráriusok kivívták a határidőüzenet eltörlését. Az eredmény a gabonaárak bizonytalansága és folytonos ugrándozása lett.”

időüzenet eltörlését. Az eredmény a gabonaárak bizonytalansága és folytonos ugrándozása lett.”

Ahány mondat, annyi tévedés. Legelső sorban konstataciónk kell azt, hogy nálunk a határidőüzenet teljes eltörlését senki nem kívánja, hogy a mi nagybirtokosaink soha semmiféle kereskedelmi intézménynek nem voltak és most sem ellenségei, hogy a tőzsdereform kérdésében a magyar gazdaságszociológusok egyeteme, nagy- és középbirtokos együtt foglalt állást és szóról-szóra egy és ugyanaz a kívánságuk: hogy a tőzsdei játékot el kell tiltani.

Nem a határidőüzeneteket akarja a magyar agráriusok tábora megszüntetni, mert annál sokkal intelligensebb, hogysem olyan intézmények ellen támadjon, amelyek nem károsak, sőt szükségesek.

Határidőüzenet és fedezetlen határidőüzenet között, vagy ha úgy tetszik valóságos eladás és hazárdjáték között a különbség óriási. Eszeágában sines például senkinek azt diffikultálni, hogy X. januárban el ne adhasson októberre buzákat, ha annak az X-nek egyébként komoly szándéka az, hogy a búzákat októberre tényleg szállítja is. De igenis megtiltandó az, hogy a tőzsdén egy napon több búzákat lehessen papíron venni és eladni, mint amennyi buza egyáltalán existál. Ennek az eltörlését követeli a magyar gazdáközönység, nem pedig a kereskedők jogos érdekeinek csorbítását.

Ne méltóztassék a határidőüzeneteket az általában fedezetlen határidőüzenetnek nevezett tőzsdei játékkal egy kalap alá vonni és a határidőüzenetek védelme révén a kereskedelmi érdekek ellen törő szélső agrárius törekvésekről beszélni, mert mint fentebb kimutattuk, a reális határidőüzeneteket senki hazánkban a magyar agráriusok közül eltüntetni nem akarja, annál kevésbé, mert hisz reális határidőüzenetet maga a gazda köt legtöbbször, amidőn előre lekötött jövedő termését.

Ami pedig a német tőzsdetörvény eredményeit illeti, engedje meg a cikkíró ur, hogy kételkedjünk állításának való voltában. Engedje meg,

hogy mi viszont azt állítsuk, hogy a cikkíró ur nem ismeri a német tőzsdetörvényt és hogy a német tőzsde árhullámszerű kimutatását sohasem olvasta és azt sem tudja, hogy a legújabb német tőzsdenovella mit tartalmaz.

Azt mondja, hogy „Németországban az agráriusok kivívták a határidőüzenet eltörlését”. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. Az 1896. évi német birodalmi tőzsdetörvény megtiltotta a tőzsdei játékot gabonában, malomtermékekben stb., de a határidőüzeneteket, a reális szállítási üzeneteket vígan élnek és virágnak és soha a német bíróságok senkit el nem utasítottak keresetével, ha tőzsdereform határidőüzenet effektuálását követelte, dacára annak, hogy a német tőzsdetörvény stiláris hibában szenved, mert a „Differenz-Geschäft” tilalmazása helyett az általánosabb és így nem megfelelő „Börsen-Termin-Geschäft” kifejezést használja. Ez tény, amely a német szaklapokban már az unalomig ki volt fejtve és csodálkozunk kell azon, hogy a vezércikkíró ezt figyelmen kívül hagyta.

Azon az állításon meg már éppen mosolyognunk kell, hogy a német tőzsdereform eredménye a gabonaárak bizonytalansága és folytonos ugrándozása lett. Ilyesmit csak az mondhat, aki a német tőzsdei árak hullámszerűségét és a vonatkozó hiteles árjegyzéseket nem ismeri! Hisz ezekből ennek az állításnak éppen az ellenkezője derül ki, hiszen a német agráriusok nem szűnnek meg dicsekedni azzal, hogy az árakat állandóbbá tette a reform és az árhullámszerűséget lényegesen csökkentette! Hiszen a német agráriusoknak ezt a tényállítást soha senki meg nem csáfolta, mert a hiteles statisztikai adatokkal szemben ezt megczafolni nem is lehet. Eszerint a statisztika szerint a berlini tőzsde árhullámszerűsége átlaga búzában a tilalmat megelőző egy évben 17 márkát tett ki, a tilalmat követő 11 évben ez az átlag 11 márkára szállott alá, rozsnál pedig a 19 márkás átlag a tilalom következtében ma 10 márkát tesz csak ki.

Sapientia sat!

V. Gy.

..... A MAGYAR •• LEGELŐNYÖSEBB A ••

MEZŐGAZDÁK GABONA

..... SZÖVETKEZETE UTJÁN •••• ÉRTÉKESITÉSE. ••••

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ••••• Takarmánycikkre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

Mai számunk 30 oldal.

Árpa kivitelünk Németországba.

(Sz.) Aki a külkereskedelmi statisztika adatait figyelemmel kíséri, gyakran tapasztal meglepő dolgokat. Nemrég, május 1-én, jelent meg egy cikk a Pester Lloydban Reitzer Miksa tollából árpa kivitelünk hanyatlásáról s annak a szükségessége mellett tört lánzsát, hogy kiviteli kedvezmények adassanak az exportőröknek. Ugyanakkor pedig konstatalható volt, hogy 1903. óta nem volt akkora márcziusi kivitelünk mint az ideig. Nem kevesebb mint 271,377 mm. magyar-osztrák árpát vitt be a német vámterület, holott 1907. márcziusban csak 220,615 mm.-t, 1906. márcziusban 8 mm.-t s 1905. márcziusban félakkora vámmal 167,353 mm.-t.

Miután tavaly Németországban rekord árpa-termés volt (35 millió mm.), melyet csak az 1903. és az 1901. évi közelített meg (33 millió mm.) az eddig ismert legnagyobb árpa-termések közül; nekünk pedig tavaly 1.1 millió q.-val kevesebb árpát termelt, mint 1906-ban; éppenséggel nem volna meglepő, ha kivitelünk hanyatlának s nincs is a márcziusi vártalan lendületnek egyéb magyarázata, mint a német fogyasztásnak a tél folyamán tanúsított tartózkodó magatartása. A magas árak miatt csak szükséghez mérten vásároltak s január-februárban valamivel több takarmányárpát, de 136,000 mm.-val kevesebb malátaárpát vittünk ki Németországba, mint a múlt év megfelelő időszakában.

A márcziusi kivitel azonban már 50,000 mm.-val nagyobb volt a múlt évi márcziusnál, az áprilisi 25,000 mm.-val kisebb, ellenben a májusi 32,000 és a júniusi 22,000 mm.-val nagyobb volt, mint a múlt esztendőben, úgy hogy az idén az év első felében mindössze 50,000 mm.-val vittünk ki kevesebb árpát a német vámterületre, mint a múlt év első felében. Öt százalékkal apadt tehát kivitelünk.

Ez az öt százalék pedig nem számít azzal szemben, hogy a németeknek rekord-ermésük, nekünk meg gyöngé árpa-termésünk volt. Ily körülmények között kivitelünk abszolút hanyatlásáról nem lehet szó.

A legutóbbi négy év májusi és júniusi adatai szerint magyar-osztrák árpa következő mennyiségben vitett be a német vámterületre:

	1905.	1906.	1907.	1908.
Májusban	61,459	5,525	78,800	109,950
Júniusban	9,876	1,747	33,591	59,665
Május-június	71,315	7,272	117,391	169,615

Júniusban összesen 58,679 mm. malátaárpát importált Németország (1907. júniusban 29,182 mm.-t) s ebből Magyarország és Ausztria 57,077 mm.-t liferáltak (1907. júniusban 22,877 mm.-t), Oroszország csak 1359 mm.-val (1907. júniusban 670 mm.-val), Dánia 4 mm.-val (1907. júniusban 994 mm.-val), Románia 14 mm.-val (1907. júniusban 3816 mm.-val) szerepelt. Ez idő szerint tehát Németország majdnem kizárólag magyar-osztrák malátaárpát importál.

Más árpát júniusban 1.177,361 mm.-t vittek be a német vámterületre (1907. júniusban 1.276,613 mm.-t); itt a főszerep természetesen

Oroszországi 1.017,389 mm.-val (1907. júniusban 1.039,442 mm.-val). Románia csak 70,539 mm.-t (1907. júniusban 162,960 mm.-t), Marokkó 28,381 mm.-t (1907. júniusban 6152 mm.-t), monarchiánk 2588 mm.-t (1907. júniusban 15,713 mm.-t) vitt be. Más árpában tehát kevesebbet, de malátaárpában többet exportálunk a német vámterületre, mint tavaly ilyenkor.

Az év első felére (január-június) vonatkozólag a német árpaimport alakulását a következő adatok világítják meg:

Német bevétel mm.-ban	Malátaárpából összesen	Más árpából összesen	Törlünk
1908. I. félév	1.262,215	969,810	5.940,757
1907. I. félév	1.498,407	895,035	6.879,194

Nyilvánvaló, hogy a német bevétel egészben véve is csökkent s nem csupán a magyar-osztrák árpakivitel, sőt valamennyi Németországba exportáló állam közt aránylag ez szenvedett legkevesebbet. Ime a bizonyító szám-
adatok:

Német bevétel méter-mázsában	1908. I. félév	1907. I. félév
maláta-árpa	29,235	4.934,668
maláta-árpa	91,912	442,849
Romániából	109,515	25,725
Dániából	2,626	35,354
Szerbiából		4,742
Más árpából	50,886	5.683,724
Romániából	241,767	856,723
Dániából	121,248	10,028
Szerbiából	91,785	

Ezek az államok tehát súlyosabban érezték a német nagy árpa-termés következményeit, mint mi s ha Anglia és Marokkó az idén több árpát hozott a német vámterületre, ez nem a magyar-osztrák árpa rovására történt.

Igaz, hogy naptári évek szerint a magyar-osztrák árpakivitel, mely 1899-ben 3.7 millió mm.-val tetőzött, 1904-ben pedig 2 millió mm.-ra süllyedt, az 1905 és 1906. évi lendület után (3.3 millió mm.) tavaly 2.5 millió mm.-ra esett vissza, de nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy sem az 1905. sem az 1906. év nem volt normális. Az 1905. év utolsó hónapjaiban az 1906. márczius 1-én életbelépő új malátaárpavámnak előre vetett árnyéka éreztette hatását s az 1906. év két első hónapjában is ez a hatás fokozta föl annyira a forgalmat, hogy 1906. január-februárban egy millió méter-mázsánál több malátaárpát vittünk Németországba.

Figyelembe veendő továbbá, hogy míg az 1907. év első felében egy millió q.-nál több árpát vittünk be, az 1905. év első felében csak 759,514 q.-t; az 1907. évi csökkenés tehát az év második felére esik s a németek nagy árpa-termésében és a mi rossz árpa-termésünkben leli természetes magyarázatát. A vámtételnek, melyet a német fogyasztás fizet, ebben semmi része.

A német vámterületre irányuló magyar-osztrák árpakivitel havi adatai képet nyújtanak az 1906. márczius 1-én életbelépett 4 márkás maláta-vám hatásáról. Szembetűnő ez különösen az új vámtarifa életbeléptét megelőző félévben s azután az 1906. év márczius-augusztus hónapjaiban, vagyis a régi tarifa utolsó és az új első féléstendejében. De 1906. szeptember óta nincs a tarifának észrevehető hatása.

Magyar-osztrák árpakivitel Németországba:

	1905.	1906.	1907.	1908.
Január	202,168	355,820	267,894	178,822
Február	120,253	655,393	217,109	168,497
Márczius	167,353	8	220,515	271,377
Április	191,425	1,360	228,918	203,394
Május	61,439	5,525	78,800	109,950
Június	9,876	1,747	38,590	59,665
Julius	90,482	2	12,018	—
Augusztus	54,212	25,768	33,831	—
Szeptember	607,678	385,550	311,658	—
Október	752,928	731,194	436,872	—
November	657,854	659,758	395,510	—
Deczember	441,632	788,060	312,887	—

Ha árpakivitelünk csökkenéséről szó lehet, az az 1906. év tavaszától és nyaratól eltekintve, csakis a múlt év utolsó hónapjaiban s f. é. januárban konstatalható, mikor csakugyan kevesebb árpát vittünk ki, mint az előző két év megfelelő időszakában.

De három év előtt, félakkora vámmal, még kevesebbet exportáltunk:

	1904.	1907.
Augusztusban	28,758 mm.-t	33,831 mm.-t
Szeptemberben	150,853	311,658
Októberben	197,349	436,872
Novemberben	200,164	394,510
Deczemberben	229,134	312,887

Összesen: 806,258 mm.-t 1.489,758 mm.-t

Ime tehát a német rekordtermés, a mi rossz termésünk és a magasabb vám dacára a múlt év öt utolsó hónapjában majdnem kétannyi árpát vittünk Németországba, mint az 1904. év megfelelő időszakában, mikor csak 2 márká a vám.

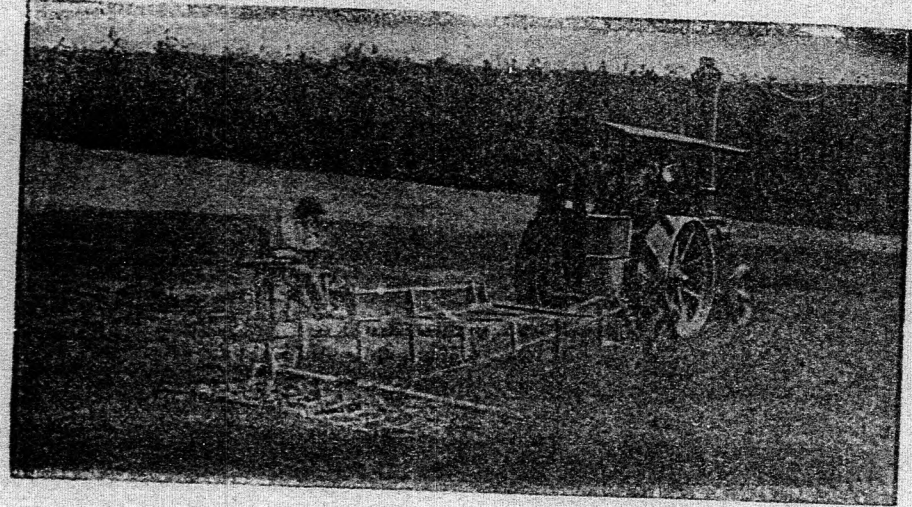
Hogy pedig a panaszolt jelentéktelen csökkenés nem esik kizárólag a magyar-osztrák árpakivitel rovására, mint azt bizonyos részről állítják, arra a német árpaimport havi adatai szolgálhatnak bizonyítékkal.

Malátaárpa bevitele a német vámterületre:

	1906.	1907.	1908.
Január	—	431,638	235,957
Február	—	313,861	233,686
Márczius	1,632	321,806	339,938
Április	5,457	321,807	258,889
Május	16,474	80,113	135,066
Június	5,776	29,182	58,679
Julius	2,438	18,487	—
Augusztus	28,080	55,869	—
Szeptember	388,946	336,650	—
Október	801,689	481,668	—
November	800,625	444,804	—
Deczember	730,480	400,663	—

Más árpa bevitele a német vámterületre:

	1906.	1907.	1908.
Január	—	1.408,841	1.004,549
Február	—	1.137,778	977,175
Márczius	856,862	1.210,983	881,398
Április	1.043,514	931,252	869,270
Május	1.297,306	913,964	1.031,004
Június	1.391,701	1.276,613	1.177,361
Julius	1.114,962	1.296,862	—
Augusztus	1.041,211	1.163,506	—

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

	1906.	1907.	1908.
m é t e r m á z s a			
Szeptember	1.276,757	2.005,159	—
Október	2.310,236	2.150,983	—
November	2.174,727	2.421,503	—
Deczember	1.833,323	1.993,038	—

Az olesó takarmányárpa a múlt évi német rekordtermés dacára fokozott mértékben özönlött be, mert a hatalmasan fejlődő állattenyésztésnek szüksége van a könnyű orosz árpára, melyhez olesóbban jut a német gazda, mintsem ha maga természeténél. Arra azonban, hogy más árpa név alatt sörárpa vitetnek be a német vámterületre s így a mi sörárpánk kiszorítatnék, semmi bizonyíték nincs és nem is valószínű.

Majdnem kizárja ennek a lehetőségét az a tény, hogy 1904-ben (mikor árpánk két márkás vámot fizetett) két millió mm. árpát vittek be Magyarországról és Ausztriából a németek 32 millió márká értékben: tavaly pedig (mikor állítólag kivitelünket megcsökkenítette a négy márkás vám) két és fél millió mm. árpa került tőlünk a német vámterületre 41 millió márká értékben. Hogyan lehet tehát ebből kivitelünk abszolút hanyatlására következtetni? Bebizonyítható valóság, hogy 1905-ben és 1906-ban többet exportáltunk. 1905-ben 50, 1906-ban 48 millió márká értékben vette a német a magyar-osztrák árpát. A kivitt mennyiség mind a két évben 3-3 millió mm.-ra rugott. De a viszonyok mind a két esztendőben abnormalisok voltak, hiszen az 1906. márczius 1-én életbelépett vámtarifája az előző félévben fölfokozta, azután félére megbénította a malátaárpkivitelét. Helyesen tehát csak az 1904. évi adatokat lehetne az 1907. éviékhöz mellé állítani s ez a következő képet nyújtana:

	1904.		1907.	
	mm.	márka	mm.	márka
m i l l i ó k b a n				
Összesen	143	146'8	211	281'7
Magyar-osztrák	20	32'3	25	41'0
Orosz	11'0	101'5	15'5	201'0
Román	0'6	6'7	1'5	20'5
Dán	0'1	2'6	0'2	3'4

A folyó év első felében árpakivitelünk a német vámterületre csak öt százalékkal kisebb, mint az 1907. év első felében; ma még tehát korai a kivitel hanyatlását panaszolni. Németországnak az idén aligha lesz rekordtermése s így ha van exportálni való jó malátaárpánk, el fog az kelni annál is inkább, mert az osztrákoknak sincs az idén olyan fényes árpatermésük, mint tavaly volt. De ha igaz, hogy az idén kevesebb árpánk termett, mint tavaly, akkor a német vámterületre való kivitelünk esetleges csökkenésének okát ne a négy márkás vámban keressük, melynek 1906. szeptember óta nincs többé hatása a forgalomra, hanem abban, hogy kevesebb árpát termesztünk, mint amennyit kellene s az árpatermesztés fejlesztése, javítása körül még nagyon sok nálunk a teendő.

Magnemesítési akciónk szervezése pium desiderium. Javaslatokban nincs hiány; de az akció évről-évre marad. Pedig ha jó az árpánk,

van kivitelünk is. A német fogyasztó szívesen fizeti a négy márkás vámot az értékes áruért. Sőt lassanként majd azt is be fogja látni, hogy az osztrák exportőrök kiesatolása némi előnyök-höz is juttatná. Nekünk nincs szükségünk a kiviteli kedvezményeket sürgető osztrák exportőrök közvetítésére s a magyar kereskedelem lerázhajta a bécsi bilincseket és közvetlen összeköttetéseket kereshet a német piacczal, melyen a jó magyar árpa mindig kelendő.

Az export első feltétele azonban mindenestre az, hogy kellő mennyiségű jó sörárpánk teremjen.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

Uj élelmiszertörvény Angliában. John Burns, a híres angol munkászvezér és mostani angol belügyminiszter által kidolgozott új angol élelmiszertörvény (Food Regulation Act) rendelkezései nagy meglepetést keltek angol mezőgazdasági körökben. Az ezen törvény alapján az angol belügyminiszter által kibocsátott rendelet szerint, melynek intézkedései most november hó 1-én lépnek életbe, minden vámtisztviselő köteles az Angliába behozni szándékolt húsfeleket és emberi táplálékul szolgáló élelmiszereket szigorúan megvizsgálni és ha a vizsgálatnál közreműködő orvosi szakőrök a behozott árut egészségtelennek vagy ártalmatlannak mondják, az árut visszautasítani.

Csak néhány kivétel, a törvény által részletesen provideált esetekben engedik meg a határ átlépését, de csak a kellő óvintézkedések megtétele után. Az orvosi szakőrök követelheti, hogy az előtte gyanús áru visszatartassék, vagy visszaküldessék. Ha a visszaküldés késik, az orvos az áru megsemmisítését rendelheti el. Ha a szállító azon kifogással él, hogy az áru nem emberi táplálékul van szánva és ez az állítás hamisnak bizonyul, a szállítót oly súlyos büntetésre ítélik, mely elveszi kedvét ily eset megismétlésére. Ezen szigorú és humánus intézkedések épp úgy megvédik az angol fogyasztót, mint az angol termelőt, de csak akkor, ha igazságosan hajtják végre. Igen helyesen jegyzi meg az angol gazdasági lapok, hogy a törvény ezen alkalmazása az angol mezőgazdaságra értékesebbnek fog bizonyulni a tisztességtelen verseny ellen, mint akár egy beviteli vám.

Angol baromfityénysztési intézet. Ugy látszik, hogy az angol mezőgazdák erősen utánozzák most a kontinentális mezőgazdasági intézményeket és ezek közül különösen a magyarokat. Tekintve az új angol kisbirtoktörvény (Small Holdings Act) előrelátható következményeit, az angol gazdasági körök legújabbban egy nemzeti baromfityénysztési intézet és kísérleti állomás (National Poultry Institute and Experiment Station) létesítésén fáradoznak. Lord Carrington, az angol földmívelési miniszter kijelentette, hogy az eszmével rokonszenvez és tőle telhetőleg közre fog működni annak megvalósításában. Az angol gazdasági szaklapok ez alkalommal rámutatnak arra, mily nagy jelentőségű a baromfityénysztés a kontinensen, az ottani államok mily nagy összegekkel segítik

a mezőgazdaságot és azért elvárják saját kormányuktól, hogy a tervezett új intézményt nagyobb állami segéllyel támogassa.

Tejelő shorthornok. Ugy az Egyesült-Államokban, mint Angliában újabbban a shorthorn marha tejelőképességének emelésére igyekeznek. A shorthorn szarvasmarha tudvalevőleg huster-melő, legtöbb esetben kizárólag csak huster-melő. Ugy látszik azonban, hogy az általános kereslet, mely jól tejelő és emellett elegendő húst is produkáló shorthornok iránt mindinkább nyilvánul, arra ösztönzi az angol és amerikai gazdákat, hogy behatóbban foglalkozzanak ezen régi és kiválóan bevált fajta fejlesztésével. Különösen az amerikai shorthornenyésztő szövetkezetek sok és értékes díjat tüztek ki a nagyobb gazdasági kiállításokon jó tejelési eredményeket mutató shorthorn tehének díjazására.

Első nemzetközi hűtőipari kongresszus. Mostanában küldötték szét a párisi Sorbonne-ban f. év október 5-től 10-ig tartandó első nemzetközi hűtőipari kongresszus részletes tervezetét, amelyből azt látjuk, hogy a francia földmívelésügyi miniszter védőségével és Lebon André volt kereskedelemügyi miniszter elnöklése alatt rendezendő első ilyen nemzetközi gyűlésetnek hat szakosztálya igen sok nagyérdékű kérdéssel fog foglalkozhatni, amelyekre az agilis előkészítő-bizottságnak a világ minden részéből sikerült a legkiválóbb előadókat megnyernie. A különféle hűtőeljárások és hűtőanyagok ipari alkalmazásának ismertetésén kívül foglalkozik a kongresszus a hűtőipar szerepével az élelmiszerek eltartása körül, valamint a hűtőberendezések alkalmazásával a kereskedelemben és szállításoknál. Ezek a tárgyalások a gazdák élénk érdeklődésére tarthatnak számot, mert kétségtelen, hogy számos gyors romlásnak kitett mezőgazdasági termék értékesítésében óriási fordulatot idézhet elő a jutányos és czélszerű hűtőberendezéseknek széleskörű alkalmazása. Franciaország e téren már most is nagy haladást mutathat fel, kivált vasuti hűtőkocsiknak tej és egyéb mezőgazdasági termékek nagyobb távolságokra való szállítása tekintetében, míg hazánk még csak a kezdet kezdetén van és valóban mintaszerű berendezésű budapesti hűtőházunk sem tudott még a megérdemelt népszerűsége szert tenni. A párisi kongresszusnak, mely először egyesíti magában a hűtőipar terén érdekelteket, talán sikerül ezt a minden ország mezőgazdaságára nézve is jelentős kérdést egy lépéssel közelebb vinni a tökéletesítés és szélesebb körű elterjedés felé. A kongresszuson résztvevőknek a tárgyalások meghallgatásán kívül bőséges alkalmuk nyílik Páris megtekintésére is, a tanácskozások befejeztével pedig nagyon jutányos részvételi feltételek mellett három egy-egy hétre terjedő nagyobb kirándulást rendez a kongresszus vezetősége, amelyek Franciaország mezőgazdaságának és kivált mezőgazdasági iparának megismerésére nyújtanak kedvező alkalmat. A kongresszusi tagdíj 20 frank, résztvevők családtagjai 10 frankot fizetnek; részletes felvilágosítást készséggel nyújt és a kongresszus tagjainak nagy utazási kedvezményeket eszközöl ki a titkári hivatal. Páris, 17. kerület, rue Denis-Poisson 10. szám.

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviselét Magyarországra területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakonkolyozókat, eredeti HEID-féle magosztályozó gépeket

E gyártmányt tartóssága és kiváló tökéletes munkateljesítése jellemzi. készítményt sokszorosan felülmúlnak. — Leírással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

△ **Berlini nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás.** A berlini sörfőzőkísérleti állomás és tanintézet fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából Berlinben f. évi október 10. től 18-ig rendezendő nemzetközi kiállítás iránt az előkészítőbizottság hivatalos jelentése szerint igen élénk érdeklődés mutatkozik s Európa minden nevezetesebb árpa- és komlótermesztő országának megfelelő részvétele biztosítva van. Nagy köszönettel emlékezik meg az előkészítőbizottság a magyar és osztrák kormányok jóakaratu közbenjárásáról, amelynek eredményeként a magyar és osztrák természetőknek tömeges részvétele várható. Angol, francia és dán természetők ugyancsak szép számmal jelentkeznek, a német birodalomban pedig a mezőgazdasági kamarák és egyéb mezőgazdasági érdekképviseleti testületek propagandája segítségével sikerült a német termelésnek méltó képviseletét biztosítani. Több kísérleti állomás és nagyobb sörfőző érdekes gyűjteményes kiállítást jelentett be, úgy, hogy a berlini kiállítás kétségtelenül szemléltető és sokoldalú nemzetközi áttekintést fog nyújtani az egyes országok árpa- és komlótermesztéséről, valamint az ezen természeti ágak fejlesztésére szolgáló intézkedések tevékenységéről. Magyarország a földmívelésügyi kormány díszreteretes arányokban jelentkező érdeklődése folytán előreláthatólag méltóképpen lesz a kiállításon képviselve s ez bizonyára jelentékenyen hozzá fog járulni sörárpatermesztésünk régi jó hírnevének a külföldi piacokon való öregbítéséhez és komlótermesztésünk ismertebbé tételéhez, aminek csak jó hasznát láthatják majd természetők. A kiállításra a német kormány, gazdasági testületek és magánosok nagyszámu díjat és érmet ajánlottak fel. A kiállításon való részvétel szándéka mielőbb bejelentendő az OMGE. titkári hivatalának.

△ **A francia földmívelésügyi miniszter a harmadik köztársaság agrárpolitikájáról.** A Loir-et-Cherben tartott országos mezőgazdasági szövetkezeti kongresszuson nagyszabásu és minden tekintetben figyelemreméltó beszédet mondott Ruau földmívelésügyi miniszter, amelyben mesterileg vázolta a harmadik francia köztársaságban a mezőgazdaság érdekében kifejtett törvényhozási és kormányzati tevékenységét és nagyérdékű történeti visszaillesztés keretében jellemezte a legutóbbi negyedfél évtized francia kormányai által követett agrárpolitikának alapelveit és fokozatos kifejlődését. Míg az előző kormányok csak ígéretekben voltak — úgymond — bőkezűek, eddig a harmadik köztársaság már kezdetben a tettek mezejére lépett és az annalélőtte nyomorgó parasztosztály megmentőjévé vált. A mezőgazdaság érdekeit ápoló politikának három vezető eszméje volt Ruau szerint: a mezőgazdasági oktatás korszerű reformja, az agrárvédelem rendszerének kiépítése és a mezőgazdasági szövetkezés hathatós támogatása. A mezőgazdasági oktatás reformja közkincesse tette a gazdasági szakismereteket, a vámvédelem feltartóztatta a mezőgazdasági termékek romboló árcsökkenését, míg az egyes termelési ágaknak engedélyezett prémiumok azok versenyképességét mozdították elő. Cél szerű állategészség-

ügyi intézkedések egész sorozata, valamint a mezőgazdasági termékek hamisításának szigorú és eredményes tilalma ugyanekkor számtalan károsodástól óvták meg a francia gazdát és míg egyrészt egészséges táplálékot biztosítanak a fogyasztók millióinak, másrészt hozzájárulnak a mezőgazdasági munka gyümölcsének kedvezőbb értékesítéséhez.

Végül a szövetkezeti mozgalomnak elősegítése hatalmas fegyvert adott a válságokkal küzdő mezőgazdák kezébe és a kisemberek szétforgácsolt erőinek tömörítésével módot nyújtott ezeknek arra, hogy egyesült erővel a maguk részéről is számottevő szerepet játszhassanak a gazdasági és társadalmi élet küzdelmeiben. A termelő és értékesítő szövetkezeteknek, valamint a biztosító és hitelszövetkezeteknek Franciaországban szorgos munkával kifejlesztett mintaszerű hálózata, Ruau szavai szerint, mintegy oltalmazó villámhárító gyanánt örködik a kisgazda tanyája fölött, hogy azt vezér és vihar ellen megvédelmezze. Az olesó mezzei lakások építéséről szóló törvény legutóbb tetemes állami támogatással emberhez méltó, egészséges hajlékhoz juttatta a kedvezőtlen viszonyok között üdvös szociális alkotásokat méltóképpen fogja betölteni a családi otthon mentessége, amely a mezőgazdasági kisbirtok legerősebb oltalma lesz s amelyet a francia kormány feltevé számdéka a kamara mult évi határozata értelmében a törvényhozással mielőbb megalkottatni. Jogos önérzettel hangsúlyozta lendületes szónoklatában Ruau, hogy a harmadik köztársaság kormányai — külön földmívelésügyi miniszteriumnak Gambetta által 1881-ben történt létesítése óta — czéltudatos agrárpolitikájukkal a mezőgazdaság és kivált a kisbirtok védelmére oly hatalmas bástyát emeltek, amelyen nem egykönnyen üthet részt a gazdaérdeket fenyegető bármiféle veszedelem s amely a nagy tömegek fejlődő jólétének leghathatósabb előmozdítója. Ezáltal — úgymond Ruau — „sikerült biztosítani a nemzet ama legértékesebb elemeit, amelyek az állandóság, rend és haladás legkipróbáltabb támaszai, úgy hogy a harmadik köztársaság joggal alkalmazhatja magára az ó-kor szep mítoszát Antheusról, aki mindig ujult erőt nyert a fáradságos küzdelemre, valahányszor lába az áldott anyaföldet érintette“. Noha a francia gazdák kétségtelenül nem is nézik a harmadik köztársaság kormányainak valamennyi agrárpolitikai alkotását ugyanolyan szemmel, mint Ruau miniszter és ámbár például éppen a jelenlegi kormány adójavaslatai sok jogos kifogást váltottak ki a mezőgazdasági testületek köréből, mindamellett a mezőgazdaság támogatásának és a nemzeti érdekből követendő agrárpolitikának hivatalos helyről elhangzó ily meleg és lelkes igazolása Franciaország határain túl is figyelmet érdemel és követendő például állítható más, még sokkal inkább agrárjellegű államok törvényhozásai és kormányai elé.

△ **A hohenheimi mezőgazdasági főiskola jelentése az 1907/8. tanévről.** A mezőgazdasági tudomány régi és hírneves német gőcpontjának Strebél igazgató által kiadott mult tanévi értesítője e jeles intézet látogatottságának folytonos emelkedéséről tanuskodik. A beirt

rendes hallgatók száma a téli félévben 131, a nyári félévben 90 volt, köztük 44, illetőleg 35 külföldi, akik közül 16, illetőleg 12 esik Magyarországra és Ausztriára (a magyar hallgatók — sajnos — még most sincsenek külön feltüntetve). Egy érdekes statisztikai kimutatás szerint az akadémia alapítása, vagyis 1818 óta a hallgatók száma 5385 volt, köztük magyar és osztrák volt 669. Az intézetnél a mult tanévben 10 rendes és 11 segédtanár, továbbá 3 előadó működött, a hallgatók az előadásokon kívül 5 kísérleti állomás munkásságában vettek részt és az akadémia gazdasági telepén bővítették gyakorlati irányban ismereteiket. A tantervben 66 előadás szerepel a mezőgazdasági tudomány minden ágából, a hallgatók egyrésze a tanév folyamán 7 tanulmányi kiránduláson vett részt. Az intézet könyvtára 17,000 kötetet tartalmaz s ugy ez, mint egyes gyűjteményei a mult évben is szépen gyarapodtak. Az akadémia gazdasági telepe 301 hektár kiterjedésű, amiből 186 hektár szántóföld. Jövedelmezőségét tenyészállatok nevelése, vetőmagtermesztés és nagyarányu tejgazdaság nagy mértékben fokozza. Az akadémiaival kapcsolatban látogatott földmivesiskola is áll fenn, amely a württembergi jobbmódu kisgazdák fiainak ad kétéves tanfolyamon gyakorlati és népszerű elméleti kiképzést, ezenkívül külön kertészeti és gyümölcsészeti tanfolyamot rendezett az intézet vezetőségé, amelyeknek 12, illetőleg 31 hallgatójuk volt. Megemlékezik a jelentés az OMGE. tavalyi tanulmányi kirándulása tagjainak látogatásáról is, amelyről a „Magyar gazdák német földön“ című kiadványunk annak idején bővebben beszámolt.

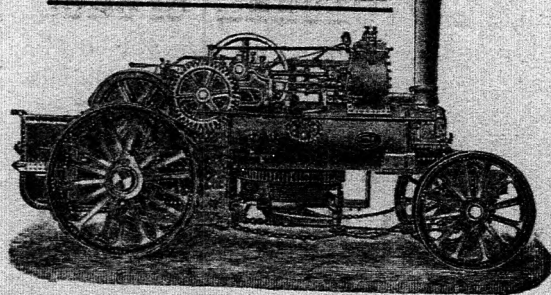
△ **Gabona- és cukorrépatermésátlagok Németországban, Ausztriában és hazánkban.** Annak számszerű feltüntetésére, hogy mezőgazdaságunk átlagos terméseredményei mily kevéssé kielégítők a német, sőt részben a kevésbé fejlett osztrák földmívelés elérte átlagos hozamokkal szemben, tanulságosnak tartjuk itt összeállítani a német, osztrák és magyar statisztikai évkönyvek adatai alapján e három birodalom hektáronkénti őszi buza-, őszi rozs- és cukorrépa-termésátlagait métermázsákban. 1906-ban az átlagos termés a következő volt:

	Buza	Rozs	Cukorrépa
	hektáronként q.-ban		
Német birodalom	20.35	15.77	340.00
Ausztria	13.65	12.47	268.57
Magyarbirodalom (1906. évi rekordtermés)	14.81	12.16	238.27
(de 1905-ben csak)	12.58	12.02	202.45)

Megjegyzendő, hogy Németországban a hektáronkénti átlagos hozam búzából 57.5, rozsából 88.75, cukorrépából 20.1%-kal emelkedett a legutóbbi 25 év folyamán, míg Ausztriában ugyanezen idő alatt búzánál 24.7, rozsnál 18.3, cukorrépánál 37.7% az átlagos terméseredmény növekedése. Hazánk ezzel szemben elenyészően kisebb átlagos emelkedésről adhat számot s ez is csak a belterjesebb üzemi gazdaságoknak köszönhető, míg a régi módi gazdálkodást folytató birtokok nagy részénél alig van haladás. Ez a szomorú valóság serkentsen minden magyar gazdát arra, hogy az

BOROSZLÓ . . . BUDAPEST

Kedvezményes árak és üzleti feltételek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Magyarországi igazgatósága BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

áldott jó magyar földből kivont erőnek gazdaságos visszapótlásával, a modern gazdasági tudomány vívmányainak felhasználásával termelését fokozni igyekeztek, viszont az illetékes tényezőknek is mindent el kell követniök, hogy gazdáinkat e közérdekű törekvésükben teljes erejükkel hathatósan támogassák s ennek a sok természeti előnnyel megáldott „magyar Kánaán”-nak össztermelését a nyugati, fejlettebb kulturájú államok színvonalára emelni segítsék.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: **Fabrielus Endre.**

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület aug. hó 10-én tartotta ülését **Ugron Akos** főispán elnökletével, a tagok élénk részvétele mellett. Elnök üdvözlő a szép számmal egybegyűlteket, megnyitja az ülést. **Hlatky Miklós** titkár jelenti, hogy a Székelyudvarhelyt f. év őszén tartandó állatkiallítás céljaira 600 korona áll rendelkezésre. A díjak beosztására javaslatát felolvassa. Kiallítás helye a székelyudvarhelyi baromvásártér, ideje 1908. okt. 3. A rendezőbizottságot megválasztják. A kiállításon részt vehet minden udvarhelyvármegyei tenyésztő magyar-erdélyi fajta borjas tehenével, 3 és 2 éves üszőjével, melyről hatóságilag igazolható, hogy felév óta birtokában van. Ugyanez alkalommal az egyesület 50 K. jutalmat tűz ki az egyidejűleg rendezendő baromfiállítási céljaira, melyet az első székely baromfitenyésztő egyesület rendelkezésére bocsát.

Titkár jelenti, hogy az ekeverseny alkalmával legjobbnak ítélt kétféle ekével **Farkaslakán**, **Alsósófalván**, **Étédén**, **Rugonfalván**, **Ujszékelyen**, **Véczkén**, **Városfalván**, **H. Szentmártonban**, **Fenyédén** és **Siménfalván** a gazdák élénk részvétele mellett kísérleteztek, hol a gazdák általánosan elismerték a bemutatott ekék fölényét. A jelentést tudomásul vevén elhatározták, hogy a bemutatás folytatandó Kányádon, Bögözben, Oklándon, Vargyason és amennyiben a költség engedik, más községekben is.

Ugron Akos elnök jelenti, hogy a takarmánytermés viszonyairól a titkárral egyetértve, már tett jelentést a földmivvelésügyi miniszterhez és jelentésében kiemelte, hogy a takarmány 60 százalékkal kevesebb a rendesnél, ami az állatállomány fenntartása érdekében hátrányos körülmény.

A jelentést tudomásul vették és kívánatosnak tartják, hogy kéressék fel a földmivvelésügyi miniszter, hogy a takarmányszállítást tarifakedvezményekkel könnyítse, hogy a székelyföldi kirendeltség útján vásároltassa össze a vármegyében eladásra kerülő készleteket, melyeket tavasszal kedvezményes árban bocsásson a kisczárák rendelkezésére; az alispán kéressék fel, hogy felhívást intézzen a köljegyzőségek útján a közönséghez, hogy takarmánykészletét lehetőleg ne vesztesse el.

Bemutatott a vármegye alispánjától áttett kecskelegeltetési szabályrendelet tervezete, melyet némi módosítással elfogadtak.

Az **OMGE.** átirata, melyben a mezőgazdasági kamaráknál alkotott törvényjavaslatra véle-

ményt kér, kiadott egy bizottságnak azon utasítással, hogy a szeptemberi ülésen terjeszszék elő javaslatukat.

A földmivvelésügyi miniszter értesítését, hogy Székelykeresztúron **Patakfalvi József** birtokán mintagazdaságot létesített, örvendetes tudomásul vették és a székelyföldi kirendeltség útján kérelmeznek még egy mintagazdaságot a havasalji községekbe és egyet a Homoródvidékre. Több kisebb ügy elintézése után elnök az ülést bezárja.

A **Temesvármegyei Gazdasági Egyesület** mult héten tartotta rendes évi közgyűlését **Sztójánovics György** báró elnöke alatt. A jelentések tudomásul szolgáltak, majd pedig megajelték a választásokat is. Végül **Bászel Elek** másodtitkár jelentette, hogy az egyesület a megyeházából áttette irodahelyiségét a józsefvárosi Uri utca 8. sz. alatt levő házba, amit tudomásul vettek. Az új helyiségben az egyesület együtt fog működni a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetségével. Előterjesztette az egyesület által létesítendő új szaklap ügyét. Az egyesület vezetősége — ugymond — egy gazdasági szaklapot kíván alapítani, amely **Délmagyarországi Gazda** czímen megismertetné a közönséggel az aktuális közgazdasági kérdéseket és utbaigazítást tartalmazna. Bemutatta a költségvetés tervezetét is, amely szerint csak csekély ráfizetésről lenne szó. A kiadások 6350 K.-t tesznek ki, de ezzel szemben annyi bevétel lenne, hogy csak mintegy 1100 koronát kellene ráfizetni. Több felszólalás után a közgyűlés szavazás útján elfogadta az előterjesztett indítványt és kimondotta a szaklap megindítását. Az indítványokra került ezután a sor. Az elnökség indítványozta, hogy terjesztessék fel a földmivvelésügyi miniszteriumhoz egy memorandum, amelyben ama gazdasági alkalmazottak jogviszonyainak rendezését kérelmezik, akik sem gazdasági cselédek, sem gazdasági munkások. A közgyűlés az indítványt elfogadta. Ezzel a közgyűlés véget ért.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Őszi takarmányborsó vetése. 418. kérdés.
1. Őszi takarmányborsót szándékozom magnyeres céljából vetni, kérek felvilágosítást, mennyi vetendő belőle kat. holdankint és támaszul mennyi rozs keverendő hozzá? 2. Korai takarmánynak vetett biborherét tanácsos-e tavasszal megfogasolni? 3. Czirokat szándékozom természetier. Hova forduljak a mag beszerzése és a seprő értékesítése végett?
H. I.

Felelet a 418. sz. kérdésre. 1. Magnyeres céljából vetett őszi takarmányborsónál a kat. holdankénti vetőmag mennyisége sorcs esetén kerek számban 150 liter tehet, melyből 100 liter a borsóra és 50 liter a rozsról esik. Sorvetőgéppel legjobb a rendes gabona sorszámlára vetni és pedig szeptember hó első felében. Tulkorai vetése (különösen a most megindult erős esőzés figyelembe vételével) nem lenne jó, mert ha a borsó ősszel tulságosan megerősödik, a hó alatt könnyen kipállik.

2. A korai tavaszi zöldtakarmány termesztése céljából ősszel vetett biborherét tavasszal

rendesen semmiféle ápolásban sem részesítjük csakis azon esetben, ha a tél fagyja a talajt nagyon fellazította, kell azt tavasszal meghengerezni.

3. A czirok termesztése és a mag beszerzése végett legjobb a „Magyar Czirokipar Részvénytársaság”-hoz fordulni (Budapest, V., Váci körút 32.), ahol a termesztési eljárásokra nézve is részletes utasításokat kap. Megjegyzem, hogy ezen társaságnak fióktelepei vannak következő helyeken: Szeged, Győr, Kassa, Nagyszalonta, Orosháza, Nagyteremia, Gyertyámos, Sátoraljaújhely, Técső, Máramarosziget, Kolozsvár, Zág-ráb.
K. K.

Szöttépett tengeriszár besavanyítása. 419. kérdés. Az idei takarmányinség arra kényszerít, hogy tengeriszárunkat szártépővel elaprózva besavanyítsuk. Kérek felvilágosítást arra nézve, hogy a besavanyítás mily módon viendő keresztül, czélszerű-e a szárát vermeléskor megnevesíteni (esetleg sósvizvel), ha igen, mennyi viz használandó e czélra? A vermelés avagy az olcsóbb zombolyai kazalba rakás megfelelő-e és hogyan viendő az keresztül legalkalmasabban?
H.

Felelet a 419. sz. kérdésre. A szöttépett tengeriszár tanácsosabb besavanyítani, semmint zombolyázni, mert a zombolyai kazalban nagyobb a romlási százalék, mint a veremben, már pedig az idén takarékosan kell a takarmánnyal bánnunk. Miután az erjedés szabályszerű lefolyására csak akkor számíthatunk, ha takarmány viztartalma legalább 50%, többnyire czélszerű a rétegenként berakott szárát kissé megnevesíteni, pl. 100 kg. szárra 15–20 l. vizet számítani, mert a friss szár természetes viztartalma 40% körül változik. Szózni nem szükséges a szárát, de ha szózzák is, egy székér (7 q.) szárra legfeljebb 1 kg. sót szabad használni, mert a kifejűdött marha átlagos napi sószükségletét 30 gr.-nak szokás tekinteni, melyet 20 kg. szózottan besavanyított tengeriszár már teljesen fedez. Ha zöldtakarmánnyal rétegezve savanyíthatjuk be a tengeriszárát, akkor a megnevesítés természetesen elmarad. A besavanyításnál követendő eljárás ugyanolyan, mint ha pl. szecskázott csalamádét savanyítunk be.
Cselkó István.

Biborhere vetése. 420. kérdés. A biborherét mikor legalkalmasabb vetni, milyen elkészített talaj kell neki és hány kiló vetőmag kell holdanként?
N. R.

Felelet a 420. sz. kérdésre. A biborhere szeptember közepéig vethető. Kötött talajon és hűvösebb időjárás esetén szeptember elején, homoktalajon s melegebb időjárással szeptember derekáig. Tulkorán vetni azért nem jó, mert ha kedvező őszi időjárással tulságosan megerősödik, a hótakaró alatt könnyen kipállik; tulkései vetése esetén pedig gyengén kerülve a télbe, különösen hó alatt teleken sokat szenved s könnyen kipusztul.

A biborhere alá legjobb a talajt kétszer megszántani és pedig tarlószabaduláskor (arató után) tarlóhántást, a vetés előtt közepély velőszántást adva. Ha a biborhere elvételére szánt földön a tarlóhántás elmaradt, akkor természetesen most már csak egy közepély szántásról lehet szó, melyet a biborhere

Őszi bükkönyt, őszi borsót, biborherét, muharmagot, mustármagot

minden mennyiségben állomáson átvéve és kifizetve legmagasabb áron vásárol

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. ndv. magkereskedése,
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. „Ajánlatok kéretnek.

elvetése előtt 8—10 nappal kell elvégeztetni, hogy a vetés kellően leülledett földbe kerüljön, mert a biborhere a talaj erős leülledését (fejlődése, csirázása közben) nem szereti. Vetés előtt természetesen fogasolni kell. A vetőmag-szükséglet kat. holdanként 20 kg. Én mindig ennyit vettem, a legjobb eredménnyel, mert a maggal való tulságos takarékoság könnyen meghosszítja a takarékoskodást. *K. K.*

Kazánrostély átalakítása széntüzelésre.
421. kérdés. Szeszgyáramban eddig fával volt a fekvő kazán fűtve, de most át akarnám alakítani a rostélyokat széntüzelésre, mivel fához nehéz jutni; lehet-e azért a szénre berendezett rostélyon szent fával keverve, avagy tisztán fával is tüzelni?
G. P.

Felelet a 421. sz. kérdésre. A széntüzelésű rostélyon, ameddig annak nyílt felülete nem kisebb mint az összes rostélyfelület $\frac{1}{4}$ része, lehet tüzelni fa és szénkeverékkel, sőt jó minőségű tiszta tűzfával is. Ha ennél kisebb a rostélyfelület, akkor a tisztán fával való tüzelésnél jó lesz minden második rostélypálcát kivenni s helyettük végeiknél pótló betéteket elhelyezni. *S. P.*

Csigerborkészítés. 422. kérdés. Van 4 kat. hold jó erőben levő termőszőlő, tulajdonképpen borkorral való. Ennek a szüretelése után a hátramaradt törkölyből csigerbort akarok csinálni, de mivel még ezideig nem készítettem, kérem, hogy körülbelül hány hektoliter lesz a törköly, mennyi víz és hozzávaló szükséges, mikor kell fejteni és hányszor, hogy eladásra mehessen, mennyi időt vesz igénybe, mikor lehet legjobban értékesíteni és hol, mennyit ér körülbelül hektoliterje?
Sch. F.

Felelet a 422. sz. kérdésre. Négy k. holdnyi jó termőerőben levő szőlőjéből körülbelül 20 q. törkölyre számíthat, melyből ugyanannyi, tehát 20 hl. tiszta víz felöntésével körülbelül 20 hl. törkölybort készíthet.

A nyert törkölybort vagy a törköly kilugzására szolgáló vízhez a jelenleg még érvényben álló (1893. évi XXIII. t.-cz.) bortörvény rendelkezései szerint hl.-kint 10—14 kg. tiszta (raffinált) répa- vagy gyarmatcukrot adagolhat.

A törkölybort úgy készítheti, hogy a feldolgozandó törkölyre frissiben, legkésőbb a szüretelés követő harmadik napon a törkölymennyiséggel arányos mennyiségű (1 q. törkölyre 1 hl.) tiszta vizet felönti s 2—3 napig rajta hagyja.

Ha a törköly kilugzása, illetve erjesztése nem történik zárt edényben (kácizban, fenékre állított ajtó hordóban), úgy az erjedés folyamán kiemelkedő törköly gyakran ismételtelen le kell nyomkodni, hogy a kiemelkedő törköly ki ne száradjon, meg ne ecetesedjék.

Erjedés után a törköly kisajtolandó. A nyert törkölybort — az esetben, ha a törkölyre felöntött vizet meg nem cukrozta volna — ilyenkor adhatja a cukrozáshoz szánt cukrot (hl.-kint 10—14 kg.) s újból átérjeszti.

A törkölybor — ha az teljesen megtisztult (3—4 hét múlva) — lefejtendő, még pedig kénezett hordóba, miután a törkölyborok igen gyakran barna törésre hajlandók. (A barna törés megállítására a törkölybor vizahólyaggal meg is deríthető.) A törkölyborok borkor-savban rendszeren szegények, azért kicsiben végzett próbaeredményhez mérten a fejtéssel kapcsolatosan vagy az után hl.-kint 150—250 g. borkosavat is adagolhat.

A továbbiakban a törkölybor ugyanúgy kezelendő, mint a természetes asztali bor.

Megjegyzendő, hogy a jelenleg érvényben levő bortörvény szerint csak friss — legfeljebb 3 napos — törköly használható fel törkölybor készítésére, az is csak egyszer, külföldi mazsolaszóló a cukrozáshoz nem használható; a kész törkölybort vízzel higitani vagy természetes borral, gyümölcsborral, ürmössel házasítani nem szabad. A törkölybor külön pincében, vagy a pince fallal elkülönített részében (tehát a természetes borral nem egy helyen) tartandó és ennek bejárata fölé, valamint a törkölybort tartalmazó hordókra is maradandó betükkel (olajfestékkel) feltűnő módon a „Törkölybor” jelzés alkalmazandó. Törkölybor csak mint ilyen, tehát törkölybor néven kerülhet eladásra.

A jelenlegi bortörvényrevíziója küszöbén állván, az ideai bortermésre már alighanem az új bortörvény rendelkezései lesznek az irányadók. Az új bortörvénytervezet szerint törkölybort kizárólag csak borkereskedéssel vagy üzletszerű bormérés-sel nem foglalkozó termelők készíthetnek, még pedig csakis előzetes hatósági bejelentés útján szerzendő engedély alapján és a házi fogyasztás céljaira szánt egy évi szükségletet meg nem haladó mennyiségben. Ezt a törkölybormennyiséget is — a tervezet szerint — csak akként állíthatja elő az üzletszerű borkereskedéssel nem foglalkozó szőlőtermelő, ha a törkölyborkészítés céljára szánt törkölymennyiségre csak legfeljebb annyi vizet önt fel — s semmi egyebet — mint amennyi az illető törkölymennyiségből nyert szinmust $\frac{1}{4}$ résznyi mennyiségével egyenlő.

Epp ezért a felvetett kérdésre, hogy a készítenő törkölybort hol értékesíthetné s a borkereskedők mennyit fizetnek hektoliterjeért, azzal a tanácsal szolgálok, tessék a törkölyt pálinkának kifőzni, vagy erre a célra eladni, mert a borkereskedők a múltban sem kerestek törkölybort megvételre, miután ilyen nem is adtak el.

A jövőben pedig — ha az új bortörvénynek a törkölyborra vonatkozó szigorubb, a termelő és fogyasztó érdekeit jobban szolgáló, igen üdvös intézkedései érvénybe jutnak — a törkölybor egyáltalán nem képezheti majd adásvétel tárgyát. *F. K.*

Korai zöldtakarmányok természetese. 423. kérdés. Milyen legkorábbi takarmányagot vehetnek el most ősszel, hogy szarvasmarha-állományom kora tavasszal bőven termő zöldtakarmányt kaphasson? Az elvetendő terület Felső-Zemplénben a bodrogközi járásban, a Latorcza mentén elterülő félig agyagos, félig iszapos földvegyületű, jól mívelhető talaj. Arra is kérnék lehetőleg felvilágosítást, hogy az ajánlott magot hol szerezhetném be s mi a vetőmagszükséglet 1200 □-öles holdanként?
Sz. B.

Felelet a 423. sz. kérdésre. A most ősszel elvetés alá kerülő s korán tavasszal zöldtakarmányul kaszalható növények közül különösen kettő érdemel nagyobb figyelmet. Ezek a biborhere és szöszbükköny.

A biborherét jelzett viszonyok között szeptember hó elején kell elvetni, kat. holdanként 20 kg. magot számítva. A szöszbükköny szeptember hó derekáig vethető és pedig kat. holdanként 100 liter szöszbükkönnyt és 50 liter őszi rozst számítv. Ez lenne a leghelyesebb arány; mégis a szöszbükkönymagnak ez ideig igen drága voltát tekintve az arány felerész bükkönnyből és felerész rozsból is állhat. A szöszbükköny tavasszal korábban kerül kasza alá, mint a biborhere s így mindkettőnek természeteseivel a korai zöldtakarmányok etetési

ideje meghosszabbítható. Megjegyzem, hogy a biborhere kissé kényesebb a téli időjárással szemben, mint a szöszbükköny, mely legedzettebb áttelelő takarmánynövényeink közé tartozik. E tekintetben felülmul minden más növényt, így az őszi borsót s őszi bükkönnyt is, melyek fenti arányban rozsszal keverten szintén természetesek, de részint a kipállásnak, részint a télvégi kifagyásnak fokozottabb mértékben vannak kitéve. Vetőmag miatt — mely ezidén felette drága — Mauthner Ödön-höz vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez kell fordulni. *K. K.*

Tejelő előhasi üsző. 424. kérdés. Van a gazdaságomban egy két és fél éves üsző, körülbelül 10 hét múlva leellik, de az üsző teljesen kitögyelt és szépen ad tejet, mely cselédjeim állítása szerint élvezhető. Mi lehet annak oka, hogy az üsző teljesen kitögyelt?
D. M.

Felelet a 424. sz. kérdésre. Egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé, hogy az előhasi üsző avagy vemhes tehén a leborjzás előtt — sokszor több héttel — kezd tejelni. Az ilyen eset sohasem tudandó be hibájaként a tehénnek, sőt ellenkezőleg az ilyen üszők többnyire igen jól tejelő tehénkévé válnak, ezért megbecsülendők s utódaik — ha máskülönben megfelelők — továbbtenyésztésre megtartandók. *csy.*

Takarmánykamra berendezése. 425. kérdés. Körülbelül 1800 holdas gazdaságomban, melyben egyelőre 280—300 szarvasmarha, 30—40 ló van (később esetleg több lesz), egy praktikus, jó takarmánykamrát szeretnék berendeztetni. Répavágó vagy zuzó, amit jobban ajánlanak, szecsakavágó, darálómalom, talán 42"-es? stb. kellene, utóbbi, mert évente 200—300 disznót hizlalok.

Ezzel kapcsolatban kérem b. véleményüket az „Ohio Feed Cutter” nevű Mr. Cormick-féle gépről, mely állítólag úgy a zöld és száraz takarmányfélék szecsakázására, mint tengeriszárítépisre is használható. *E. G.*

Felelet a 425. sz. kérdésre. A jelzett állatállomány számára nagyméretű takarmánykamra berendezéséről lehet csak szó. Meghajtó erőgéppül valamely jó gyártmányú benzín- vagy nyersolajmótor lenne legajánlatosabb, legalább 6 tényleges lóerőt kifejtő, de 8 lóerős még biztosabban működne. A gumós takarmány aprítására semmiestre sem ajánlatos a répa-zuzó, mert bár munkabírása nagy, szerkezete egyszerű, de a zuzott répa — ha az előzetesen jól meg nem mosatott — a kicsurgó répalé miatt könnyen elsárosodik s az állat nem szívesen eszi. Tessék a legnagyobb méretű egyszerű répavágót, minő pl. Hofherr és Schrantz vízszintes tárcsájú répavágója, beszerezni, mely óránként rendes üzemben átlag 30 q. répa-szeletet ad. Darálónak szintén nagyméretűnek kell lenni. Jól beváltak a Kühne czég Rapid darálói. Szecsakavágónak veheti ugyan az „Ohio Feed Cutter”-t, de azzal tengeriszárít oly tökéletesen, mint az Ásványi-félével, aprítani nem fog. Miután a kérdésben nincs feltüntetve, hogy a jelzett 280—300, később esetleg több szarvasmarha mily czélből tartatik, tenyésztés, tejelés, igazás vagy hizlalásra, sem az nincs megadva, mily takarmányozási módot fognak követni a szarvasmarha-állományánál, abszolúte nem lehet pontos választ adni a kérdésre.

A takarmányos kamra nagyságára vonatkozólag tudni kell, hogy egy számos marhára körülbelül 0.5 m² alapterület számítható. Darálómalomnak lehet ugyan 42" követ venni, de ekkor már nem 8, hanem 10 lóerős mőtor vagy 6 lóerős gőzgépre van szükség. *S. P.*

Védjegy **ASBESTPADLÓ** Védjegy
Krumholz-féle Asbestpadlókészítő vállalat
SCHÖNFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójához különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánunk szolgálni. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

Üszkös hegyü buza vetése. 426. kérdés. Használhatók-e spitzbrandos buzát vetőmagul?

E. A.

Felelet a 426. sz. kérdésre. Az üszkös hegyü vagy végü (spitzbrandos) buza alatt rendszeren azt értjük, hogy a kőszögös buzaszemeket kitöltő kőszög spórái, a mag szétmorzsolódása, szétrepedése folytán, az ép buzaszemek szakállas végébe ragadnak s ily módon üszkös hegyüekké válnak. Rendes páczolási eljárással, a páczolás közbeni mosással rendszeren használható vetőmagot ad.

K. K.

Megfeketedett szilvórium szintelenítése. 427. kérdés. Most 4 éve volt jó szilvatermés és azt egy, a m. kir. földmivélségi miniszteriumtól kölcsönkért üstön kifőztük. A szilvórium igen jó, de egy vörösborsos hordóba lett öntve és attól megfeketedett. Több kis üstössel át akartam főzteni borseprővel, hogy tiszta szint kapjon, de azok egy negyedrészt kérnek fizetésül, ha én a szeszadót megfizetem, fát adok, munkást adok, egyszóval az üst használatáért 25% kész palkát kérnek. Mivel azt mégis uszorának tartom, kérdem, nem-e volna más mód, hogy a fekete szint kivegyem belőle?

K. K.

Felelet a 427. sz. kérdésre. A vörösborsos hordó által festett szilvórium szintelenítésére a legalkalmasabb szer az Appert féle Decolorateur, melyből hl.-kint — egy kisebb mértékben (1—2 liter szilvóriummal) végzendő előzetes próba eredményéhez képest — 100—400 gr. alkalmazandó.

Ezt a szintelenítőt (melyet valamelyik jobbnevű droguistánál vagy annak útján szerezhethet) hozzákeverjük a szilvóriumhoz és azután 6—8 napig magára hagyjuk. Mikor leülpedett, tehát 6—8 nap múlva felkavarjuk s ismét üllépitjük. S ezt az eljárást — a felkavarást s üllépitést — a mutakozó szükséghez mérten még néhányszor megismételjük mindaddig, amíg csak a szilvórium a kívánt tiszta szint nem mutatja.

Az Appert-féle szintelenítő főleg abban az esetben tesz jó szolgálatot, ha a szilvórium már régibb főzésű s kiválóan finom ízbeli, szagbeli tulajdonságokkal bír, mert ez a szintelenítő a szilvórium aromáját és bukéját a legkevésbé sem kevesbiti.

Fiatalabb, kevésbé aromás, illatos szilvórium szintelenítésére a közönséges, de tiszta és szagtalan, iz nélküli csontszén is használható, melyet — éppen egy, mint a borszürésnél — a szilvórium egy részébe keverve hollandi szűrőbe öntünk fel, ismételtén mindaddig, amíg csak a szilvórium — a csontszénnel tömitett szűrőszákok lyukacsain átszűrődve — a szűrő csapján tisztán le nem foly. A csontszén azonban finom illatos, aromás, régibb főzésű szilvórium szürésére nem alkalmas. F. K.

Benzinmotor malomhajtásra. 428. kérdés. Szándékom van hegyes vidéken egy malmot építtetni, melybe 2 pár 36 hüvelykes követ szerelnék felállítani; hogy gépészt ne kelljen fogadni, egy 8 lóerejű benzinmotoros gépet óhajtanék venni; az lenne első kérdésem, hogy a fentnevezett 2 pár követ elhajtáná-e a motor? A motorlokomóbillal nyáron cséplének gabonát, lehetséges volna-e hozzá 4-es számú cséplőgépet venni, nem hajtáná-e nagyon erősen?

O. S.

Felelet a 428. sz. kérdésre. Két pár 36"-es kő egyidejűleg történő meghajtására legalább 10 lóerős benzinmotor szükséges, ha rendszeres munkát akarnak végezni. Kérdésttevő attól fél, hogy a 6 lóerős gőzgép nem hajtja el a két

36-os követ. Pedig az ugynevezett 6 lóerős gőzgép tényleg 10, sőt 12 lóerőt is leadhat. A benzinmotor — akármilyen erős — nem hajtja a cséplőgépet erősebben mint szabadna, mert ha a megengedett legnagyobb fordulatszámot betartják, ami pedig könnyű, mert azt megfelelő szijáttétellel amugy is megcsinálják, akkor közömbös a hajtógép több ereje a hajtott gépre nézve.

i. S. P.

Földadóelengedés.

Sajnálattal közöljük a közigazgatási bíróságnak egy meglehetősen szűkeblü törvény magyarázatát:

Földadóelengedés nem igényelhető azon a czímen, hogy a földterület földárja miatt bevetett nem volt és hogy a földárja következtében felázott terület megművelés és bevetés után termést nem hozott.

(Közigazgatási bíróság 1908 október hó 10. 7710/1906. P. sz. a.)

A m. kir. közigazgatási bíróság következőleg ítél: A panaszt elutasítja.

Indokok: Panaszos azt kérte, hogy mivel f-i határban körülbelül 50 kat. holdnyi területet, a tavaszi árvíz és a sok tavaszi eső folytán elvetni nem képes, ezután a terület után a földadó alól felmentessék. A jegyzőkönyvben az foglaltatik, hogy a L. nevű dűlőben fekvő 68—69. helyrajzi számú szántóföldnek mintegy 19 kat. holdnyi területe ebben az évben teljesen hasznavehetetlen, mert a talajvíz és az esőcsapadék által okozott ár azt annyira felázta, hogy abba ekével idejekorán belemenni lehetetlen volt s a szántáskor a tulságos rögek miatt a vetés teljesen lehetetlen. Továbbá az foglaltatik a hivatkozott jegyzőkönyvben, hogy ugyanilyen állapotban találtott a 76—79. hr. számokkal jelzett K. nevű szántóföldnek 8 holdnyi területe, valamint a 103. helyrajzi számú dűlőben fekvő szántóból 5 katasztrális holdnyi terület, nemkülönben végül az, hogy az O. B. nevű dűlőben 59/2. számú nagy táblán egyes megszággatással 18—20 kat. hold ugyan felszántva, de bevetetlenül találtott.

A m. kir. pénzügyigazgatóságnak elsőfoku határozata, az előadottak alapján, panaszosnak földadóelengedési igényét elutasította azért, mert a helyszínen felvett jegyzőkönyvből is világosan kitűnik, hogy a kérdéses területek ebben az évben veteményezés alá nem vétettek; már pedig az 1883:XLIV. t.-cz. 49. §-a csupán a termésnek elpusztulása esetében rendel el az adóelengedést, itt pedig a be nem vetett földterületen terméstről szó sem lehetett. E határozat ellen benyújtott felebbezésében panaszos újból csak azt hozta fel, hogy a kérdéses területeket meg se szánhatta és be sem vethette, minek következtében azok parlagon hevernek s neki ennek következtében károsodása lévén, nem méltányos, hogy az adót fizesse. A közigazgatási bizottságnak panaszolt határozata a m. kir. pénzügyigazgatóságnak elsőfoku határozatát, indokainál fogva, helybenhagyta. Az e határozat ellen benyújtott panasziratban panaszos azt adta elő, hogy a kérdéses területet késő tavaszig fel nem szánhatta s így annak megművelésétől és bevetésétől elesett; azonban hogy a vetésnek elmaradását némiképpen kárpótolhassa, május havának végén, amikor a felázott talajhoz hozzáférhetett, azt felszántatta és 30 holdnyi területen répát ültetett, ami azonban nem sikerült, mert a hirtelen beállott szárazság miatt a répa jóformán ki se kelt s

igy most már az aszály okozta azt, hogy ezen a területen semmi se termett. Ennek alapján tehát panaszos panasziratában azt igényli, hogy a földárja által okozott elemi csapás czímen számára a földadóelengedés megadassék.

Eltekintve tehát attól, hogy a kérdéses földárja folytán előállott állítólagos elemi csapásra vonatkozólag a szabályszerű kárbecslés, az előadottak szerint, nem is áll rendelkezésre, a kifejtettekből világos, hogy panaszosnak adóelengedési igénye csupán a bejelentett 52 holdnyi területből tényleg meg nem művelt és be nem vetett 22 holdnyi területre vonatkozólag jöhetne szóba, mert hiszen a fentebbiekben előadottak azt, hogy panaszos a kérdéses egész területet nem vethette be, a 30 holdra vonatkozólag egyenesen megzáfolták. Azonban ez az igény — bár ily korlátozott terjedelemben se — találatot figyelembe vehetőnek. Az 1883:XLIV. t.-cz. 49. §. c) pontjában foglaltak szerint a felsorolt elemi csapások s közöttük a földárja esetében is adóelengedésnek csupán akkor van helye, ha az elemi csapások a meghatározott területeken a „bevetett földeknek természetét oly módon és időben semmisítik meg, hogy az illető földek abban az évben már újabb veteményezés által jövedelmezőkké általában nem tétethetnek”. Ebből a rendelkezésből kitetszik, hogy — eltekintve a kárt okozó elemi csapás mértékének meghatározását tartalmazó intézkedéstől, a törvényhozás az adóelengedésnek helyfoghathóságát csupán olyan területekre kívánta biztosítani, amelyek „bevetve” voltak és amelyeknek természetét a felsorolt elemi csapások semmisítették meg. Erre mutat rá a törvénynek az a — fentebbiek szerint — kiemelt rendelkezése, amely az idézett szakasz c) pontjának b) alpontjában, az összes c) pont alatti elemi csapások eseteire vonatkozólag, a „bevetett” földek természetének megsemmisüléséről szól; nemkülönben az, mely ez esetben is csupán oly feltétel alatt mondja az adóelengedést helyfoghathónak, ha az illető földek abban az évben már „újabb” — tehát ismételtén eszközölt — veteményezés által jövedelmezőkké általában nem tétethetnek. Erre mutat rá a most idézett törvényrendekezés azért is, mert abból kitetszik, hogy az adóelengedésnek feltételét a törvényhozás — az okozott kárnak mértékére vonatkozó feltételtől eltekintve — nem csupán a „bevetett földek természetének” megsemmisüléséhez és illetve a földeknek „újabb” veteményezés által jövedelmezőkké általában nem tétethetéséhez, hanem világosan ahhoz is kötötte, hogy az „újabb” veteményezés általában való és szükségzerű elmaradásának annak folytán kell beállania, hogy a kérdéses elemi csapás oly módon és oly időben következett legyen be, hogy az „újabb” veteményezéssel való jövedelmezővé tétel abban az évben már éppen ennek folytán legyen kizárva, amiből tehát okszerűleg következik, hogy ha ez az „újabb” veteményezéssel való jövedelmezővé tétel nem a törvényben lefoglalt okok folytán, vagyis tehát nem az elemi csapás bekövetkezésének módja, avagy ideje folytán, hanem egyéb okokból, p. o. a földtulajdonosnak az újabb veteményezés körül netalán mutatkozó mulasztásából állana elő: adóelengedésnek helye nem lehetne. Erre mutat rá az idézett törvényezikk 50. §-ának harmadik bekezdésében foglalt az a rendelkezés is, mely az adóelengedés mértékét a termés, tehát kétségtelenül a megművelés és bevetés folytán bekövetkező gyümölcs megsemmisülésének arányához köti. Erre mutat rá az idézett törvényezikk 49—51. §-aihoz az adóelengedés megállapítása

A kontinens legmod rnebb és legmunkaképesebb

CZEMENTCSERÉPGÉPEI,

sajtól s aczélformái, mindenféle czementáru készítésére. Valódi czementfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemben lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

iránt 73662/1884. sz. a. (D) melléklet) kiadott Utasítás is, melynek 5. §-a csupán az esetre foglal magában rendelkezést, ha a károsult terület „másodsor bevetetik”, nemkülönben melynek 8. §-a a második bekezdésben azt rendeli, hogy oly földrészlet után, mely csak részben volt bevetve, az adó csak a bevetett rész után engedtetik el. És erre mutatnak rá az 1885:XXII. t.-cz. végrehajtása tárgyában 45055/885. sz. a. kelt Utasításnak 138. és illetve 111. §-aiban foglalt s az előbbiekkal azonos rendelkezések. Azonban ennek kell következnie az előadottakon kívül abból is, hogy észszerűen föl nem tehető az, miszerint a törvényhozó a földadónak egészben leendő elengedését kívánta volna biztosítani oly esetekben, mikor a föld bevetve általában nem volt és ennek következtében termésről, valamint az ennek létrehozására irányzott munkáról, nemkülönben költségről és illetve ezeknek megsemmisüléséről szólni sem lehet, ellenben csak részleges adóelengedést kívánt volna adni abban az esetben, ha a föld bevetett ugyan, de azon elemi csapás következtében termés csak részben semmisült meg. Végül a panasziratban érintett az a körülmény, hogy az utólag mégis megművelt és répával beültetett 30 holdnyi területen a termés állítólag tartós szárazság folytán semmisült meg, a panaszolt határozatnak megváltoztatására elfogadható oknak nem találtatott azért, mivel panaszos panasziratában is az adóelengedést nem ennek az elemi csapásnak — t. i. tartós szárazságnak — a címén, hanem földárja címén igényli s mivel a községi körjegyzőnek a bizonyítási eljárás során beküldött s az előbbiekkben hivatkozott 992/905. sz. hivatalos jelentése, nemkülönben a m. kir. pénzügyigazgatóságnak ugyancsak a bizonyítási eljárás során benyújtott s a fentebbiekben szintén hivatkozott 55821/V. 1905. sz. hivatalos irata szerint a kérdéses földterületre vonatkozólag tartós szárazság sem a községnél, sem pedig a m. kir. pénzügyigazgatóságnál be nem jelentetett, illetve ennek okából a földadóelengedés nem kéretett.

Öszintén megvallva az igazat, mi ebből a hosszadalmas okfejtésből csak azt látjuk, hogy a közigazgatási bíróság ezuttal — némileg erőltetettnek mondható magyarázatok segítségével, — a törvényt illetően szűkebb értelemben magyarázta.

Sohogy sem érthetünk egyet azzal a fel-fogással, hogy az, aki földjét bevetette, de a termést a földárja tönkretette vagy meghiusította: adóelengedést kap; de az a gazda, akit az elemi csapás ősztől tavaszig a földjére egyáltalán be nem eresztett s aki ennél fogva földjét se nem művelhette s be nem vethette: adóelengedésre nem tarthat számot. A két nyomorult közül tehát ugyszólván a nyomorultabb esik el a törvény kedvezésétől. Igaz, hogy az előbb említett gazda többet veszített, mint az utóbbi, mert a termés elmaradásán fölül elveszítette a kárba ment munkát és vetőmagot is; ámde ez jogilag nem szolgálhat a két eset között lényeges eltérést, mert az adóelengedés jogalapja és jogcíme nem a kárba ment munkában, avagy az elveszített vetőmagban fekszik, hanem abban a tényben, hogy valamely föld azon év folyamán elemi csapás következtében nem adott termést, nem nyújtott jövedelmet, amiből a gazda többek között az adót is fizetné. Ezt az egyedül helyes, természetes és logikus szempontot a közigazgatási bíróság ezuttal — nyilván a tul-buzgó törvényt magyarázat hevében — szem elől tévesztette.

Reméljük, hogy ez ama tiszteletreméltó fórumnak nem utolsó szava ebben a kérdésben és ha elemi csapásoktól sújtott gazdák hasonló panaszszal újból jelentkezni fognak: a jobban informált közigazgatási bíróság méltányosabb magyarázatot fog adni az adóelengedés dolgában amugy is elég szűkmarku törvénynek.

Szilárd Ferencz dr.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Fedezetlen határidőzlet és reális határidőzlet	1771
Árpakivételünk Németországba	1772
Földadóelengedés	1777
Külföldi szemle	1773
Gazdatársadalmi mozgalmak	1775
Levélzsekrény	1775
Vegyések	1778
A III. pozsonyi sörárpavásár. — Czukorrépatermesztő gazdák szövetségei. — Birtokforgalmi statisztikai adatgyűjtések. — IV. Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus. — A takarmányhiány enyjtése. — Mezőssy Államtitkár a Székelyföldön. — Aratóünnep Eszterháza. — Vasúti közeghez intézett levél szállítási ügy n bélyegmentes. — Apró hírek. — A Munkások Rökkant-és Nyugdíjgyelete. — Gazdasági dátumok	1780
Kereskedelem, tözsde	1780
Szerkesztői üzenetek	1781

A III. pozsonyi sörárpavásár aug. 15-én a Bellevue helyiségeiben megtartott és igen kedvező eredménnyel végződött, amennyiben a gazdák 530 vagon sörárpát adtak el nagyobb részt németországi és bécsi nagykereskedőknek, illetve sör- és malátagyárosoknak átlag 19 kor. 40 fillérért. A legmagasabb ár 22 kor., melyet Zichy gróf szeniorátusának nógrádmegyei uradalma ért el. Tulajdonképpen a vásár révén a fel-tüntetett 530 vagonnál több árpa adatott el, mert a magánforgalomban is több mint 300 vagon kelt el. Daczára annak, hogy a Bécsben a kávéhá-zakban kifüggesztett plakátokon a sörárpavásár ellenségei azt hirdették, hogy a külföldi vevőknek nem érdemes a vásárra eljönni, mert a rossz időjárás következtében csak kevés és silány sörárpát fognak találni, a külföldi vevők mégis eljöttek s a vásár mindkét fél meglege-désével végződött. A vásáron nagyon sok szép prima sörárpa volt látható. A vásár egyuttal nagy részben a berlini nemzetközi sörárpakiállításunk sikerét is biztosította, amennyiben szá-mos termelő késznek nyilatkozott résztvenni a berlini kiállításon. Az árpavásáron a hangulat az árpa magas ára miatt kezdetben tartózkodó volt, a déli órákban azonban a vásár már élénk volt és az is maradt mindvégig.

Az árpavásárt rendező gazdasági egyesületek vezetői és tisztviselőinek a természetők nagy elismeréssel tartoznak azért, hogy időt és fáradságot nem kímélve, árpatermesztésünk fejlesztése és árpaexportunk fellendítése érdekében minden évben árpavásárt rendeznek. Ezen vásárok hirneve évről-évre nagyobbodik és ezzel arányban az mind nagyobb és nagyobb súlyjal bír. A pozsonyi árpavásárt a pozsonyi és nyitra-megyei gazd. egyesületek rendezték, a komáromi, nógrádi, barsi és sopronmegyei gazd. egyesü-letek támogatásával. A vásárt rendező bizottság elnöke Pálffy István gróf volt, a társelnökök pedig Bartal Aurél pozsonymegyei és Mezey Gyula nyitramegyei gazd. egyesületi elnökök. A vásár ügyvezető igazgatóinak teendőit Horváth Jenő és Herczmanszky Imre gazd. egyleti titká-rok végezték, kiknek a sikerben nagy részük van. A vásáron megjelent a földművelésügyi mi-niszter képviselőiben Podmaniczky Gyula báró min. osztálytanácsos, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről Rubinek Gyula igazgató és Krolopp Hugó titkár, a törvény-hatóságok részéről Kálnán Rudolf főispán, Majláth István gróf alispán, a pozsonyi keres-kelemi és iparkamara részéről Sendlein János elnök és Wolff Gerő titkár.

Czukorrépatermesztő gazdák szövetségei. A nyitramegyei czukorrépatermesztő gazdák szövetségének elnöke Apponyi Gyula gróf augusztus 15-én Pozsonyban az érdekelt szom-szédos megyebeli gazdákat egy értekezletre hívta össze, melyben a vidéki gazdasági egye-sületek vezetői elhatározták, hogy megyéjük területén megalakítják a czukorrépatermesztő gazdák szövetségét, azután pedig ezeket a szö-

vetségeket tömörítik és megalakítják a Nyugat-magyarországi Czukorrépatermesztő Gazdák Szövetségét. A czukorrépatermesztő gazdák ér-dekeik megvédése végett elkerülhetetlenül reá-vannak utalva arra, hogy a szövetségeket megalkossák, mert a horribilis munkabérékkel annyira nincsenek arányban a répbaváltási árak, hogy a czukorrépatermesztés jövedelmező-sége évek óta nemcsak csökkent, hanem telje-sen megszűnt. A gazdák létérdeke, hogy ez ellen védekezzenek. Az ülésen, melyen a ter-melőkön kívül a nyugati vármegyék gazdasági egyleteinek vezetői, az OMGE. részéről pedig Rubinek Gyula igazgató és Krolopp Hugó titkár vettek részt, számos oly felszólalás hangzott el, mely élénk világot vetett a czukorrépatermesz-tők jelenlegi szomorú helyzetére.

Birtokforgalmi statisztikai adatgyűjtések. A képviselőház közgazdasági bizottságának óhaj-tására a kereskedelemügyi miniszter a magyar kir. statisztikai hivatalt megbízta azzal, hogy birtokforgalmi statisztikai adatok gyűjtésére al-kalmas tervezetet dolgozzon ki, melyet a sta-tisztikai hivatal igazgatója aug. 13-án egy értekezleten, melyen az illetékes miniszteriumok kiküldöttjei, a jegyzői kar delegáltja, az OMGE. képviselőiben pedig a mezőgazdasági ipari és kereskedelmi titkár mejelent, bemutatott. Ezen birtokpolitikai szempontból felette fontos tárgy-ban, beható viták után, az értekezlet röviden összefoglalva a következő álláspontot foglalta el:

A községi jegyzők bizonyos arányos díjazás ellenében minden birtokváltozásról, ha az örök-lés, csere, adás-vétel, ajándék, önkéntes vagy hivatalos árverés következtében gazdát cserélt, erre alkalmas statisztikai lapokon a statisztikai központot értesíteni tartoznak. A jegyző jelen-téséből ki fog tűnni, hogy főleg nemzetiségi, vallási és honossági szempontból a birtokfoga-lom minő arányokat ölt. Nehogy azonban vissza-élések vagy mulasztások történhessenek, az adó-hivatalok egy másik blankettán (mely a jegyzői blanketta kiegészítő felét képezi és ugyan-olyan számmal bír), akkor, amidőn a felek az illetéket leröjlik, a birtokváltozásról a statisztikai központot értesíti. Ilyenformán a statisztikai köz-pont a birtokváltozás tényéről az adóhivatal utján nyer értesítést, a jegyzőtől pedig az erre vonatkozó részletes kiegészítő adatokat kapja. Ilyen birtokforgalmi statisztikai adatokra égető szükség van, mert most csak a napisajtó feljajdu-lásából tudjuk meg néha-néha azt, hogy egy-egy vidéken az idegenek vagy nemzetiségek terjesz-keése tulnag arányokat öltött. Mivel meg-dönthetetlen közgazdasági sarkötétel, hogy „akié a föld, azé az ország”, mélyreható jelentőség-gel bír az, hogy a birtokfogalmat különféle szempontból megismerjük. Örömmel üdvözöljük a kereskedelmi miniszter urat, hogy ezen, immár 1904 óta huzódó kérdést végül megvalósítani szándékozik és reméljük, hogy az adatgyűjtés mielőbb kezdetét veszi.

IV. Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus. A jövő év június havában Budapesten meg-tartandó IV. Nemzetközi Tejgazdasági Kong-resszus szakközlettségai is már végleg megal-a-kultak. A kongresszus a tejgazdasági ügyeket 3 szakcsoportban fogja tárgyalni. Az első szak-csoport elnökségét, melyben törvényhozási és kormányzati intézkedésekkel fognak foglalkozni, Miklós Ödön főrendiházi tag vállalta el. Ezen szakcsoportban mint alelnökök Hertelendy Ferencz főrendiházi tag, főispán és Nagy Emil dr. orsz. képviselő fognak közreműködni. A második, közegészségügyi és állategészségügyi szakcsoport-ban Hutyra Ferencz dr. udvari tanácsos, állat-orvosi főiskolai rektor mint elnök, Szontagh Félix dr. és Tanzl Ferencz egyetemi tanárok mint alelnökök fognak működni. A harmadik szakcsoport, mely a tejgazdasági iparral foglal-kozik, Csekonics Sándor gróf elnöke alatt fog működni. Ezen szakcsoportban az alelnök-séget Lázár Pál udvari tanácsos, műgyetemi tanár és Sierbán János m. kir. jószágigazgató vállalták el. A kongresszus főtitkárához eddig beérkezett bejelentések szerint ugy külföldi

mint hazai elsőrendű szakintézmények fognak a kongresszus munkálataiban élénken részt venni, úgy, hogy a kongresszus sikere már ma is biztosítottnak látszik.

A takarmányhiány enyhítése. A földművelésügyi miniszter a legutóbbi napokban a közös hadügyminiszterrel azt az ajánlatot nyerte, hogy hajlandó volna-e a magyarországi összes hadtestek területén fennálló katonai élelmezési raktárak üzemében termelendő rozskorpát a takarmányhiány enyhítésére fölhasználni. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter köszönetének kifejezése mellett értesítette a közös hadügyminisztert, hogy a jelzett korpakészletet tárczája hitelének terhére átveszi. A korpakészletet a valóban inséges vármegyék területén lakó és az állattartás tekintetében tényleg megszorult kisgazdáknak kedvezményes áron, készpénzfizetés mellett fogják kiosztani. A vonatkozó intézkedés már a napokban ki fog adatni az érdekelt gazdasági egyesületeknek. A földművelésügyi miniszter egyúttal intézkedett, hogy a gazdasági egyesületek és a nagyközönség is föl-hívassék az iránt, hogy szalastakarmánykészleteiket különösen Pest, Fejér, Veszprém, Zala, Jász-Nagykun-Szolnok, Baranya, Somogy és Tolna vármegyék gazdasági egyesületeivel az árak fölültetése mellett közöljék, hogy ezek az egyesületek a rendelkezésre álló készletek felől tájékozva legyenek. Minden félreértés kikerülése végett a leghatározottabban megjegyeztetik, hogy maga a földművelésügyi miniszterium nem fog takarmányfélét vásárolni, mindazáltal az ügy érdekében állana, hogy azok a birtokosok stb., akiknek eladható szalastakarmányemű készletük van, ezt a főnti adatok közlése mellett egyszerű levelezőlapon tudassák a földművelésügyi miniszteriummal. A miniszter gondoskodott arról is, hogy a legközelebbi napokban magyar nyelven, mielőtt pedig a megfelelő fordítás elkészül, német, tót, román, szerb, horvát, rutén nyelveken is igen rövid és velős fizet adassék ki, mely a takarmányhiány okozta szorult helyzetben az állattartásra nézve utmutatással és tanácsal szolgál. A miniszter a fizetést nemcsak a nép körében olvasott *Néplap* útján fogja díjmentesen rendelkezésre bocsátani, hanem a gazdasági egyesületek és az állattenyésztési felügyelők is nagyobb mennyiségű példányban részesülnek, hogy mindazokat, akiknek e fizetre szükségük lehet, azzal elláthassák.

Mezőssy államtitkár a Székelyföldön. *Mezőssy* Béla földművelésügyi államtitkár régebbi óhajtott tanulmányutat tenni a Székelyföldön. Most a Székely Szövetségnek megígérte, hogy augusztus 24-én tartandó szövetségi közgyűlésén résztvesz és így e hó végére tervezett tanulmányútjában 24-én Székelyudvarhelyre érkezik.

Aratóünnep Eszterházában. Mult szombaton szép aratóünnepel fejezték be az élet betakarítását *Eszterházy* Miklós herceg saját kezelés alatt levő süttöri uradalmában. Az ünnep *Eszterházy* szentmisével kezdődött. Ezt követte a felvonulás, melyen a herceg is részt vett. Az ünnepélyen több főúri család volt jelen. *Czirák* Béla gróf főudvarnag családjaival, *Czirák* Antal gróf — a hercegasszony atyja — feleségével és leányával és több főúri vendég. A felvonulás után a különböző majorok eselése végre visszavonult a majorokba zene mellett táncolni, mulatni.

Vasuti közeghez intézett levél szállítási ügyben bélyegmentes. A közigazgatási bíróság 15234/905., illetőleg 1901/906. számú határozatával kimondta, hogy a vasuti közeghez intézett levél szállítási ügyben bélyegmentes. Az eset a következő: Egy dombóvári kereskedő levélbeli megkeresést intézett a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez egy feladó-vevény másolatának kiszolgáltatása végett. Egy másik levélben pedig melyet az ódombóvári állomási főnökséghez címzett, egy utánvételi igazolójegy kiadását kérte. A pénzügyi hatóságok e leveleket, tekintettel arra, hogy azok kérelmet tartalmaztak, bélyegköteles beadványoknak minősítették, minek alapján a levelek írójától az első esetben 4 K., a

második esetben pedig 6 korona felemelt bélyegilleték megtérítését követelték. A kereskedő föllebbezése folytán a közigazgatási bíróság fent idézett számú határozatával öt mindkét illeték megfizetése alól fölmentette. A határozatok megokolásai kimondják, hogy a kérdéses levelek bélyegköteles beadványoknak nem tekintendők, miután azok nem képeznek külön jogügyletet, hanem a felek közt létrejött fuvarozási szerződésre vonatkoznak; az áruszállítási ügyekre vonatkozó beadványok pedig bélyegmentesek.

Beiratások a kassai m. kir. gazdasági akadémiába. Az akadémia hallgatói rendesek és rendkívüliek lehetnek. *Rendes* hallgatóul felvétetnek, akik a gimnáziumi vagy reáliskolai tanfolyamot érettségi vizsgálat sikeres letételével befejezték, valamint azok, akik a felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát jeles eredménnyel letették. *Rendkívüli* hallgatók lehetnek teljes koru férfiak, főiskolai hallgatók vagy oly egyének, akik felsőbb tanintézetű tanulmányaik befejezése után az akadémián csak egyes tantárgyakat óhajtanak hallgatni. A beiratás október hó 1-től 8-ig tart. Az első félévben tandíj, beiratási díj stb. címén fizetendő 96 korona, a második félévben (márczius hó 1-én) 40 korona. Az akadémiával kapcsolatos konviktusban a hallgatók lakás, ellátás, világítás, mosás és fűtés fejében havonta 40 koronát fizet, előleges félévi részletekben. A konviktusban rendszeresítve van 10 félévzetési hely, amelyeket szegénysorsu hallgatóknak a m. kir. földművelésügyi miniszterteradományoz. Ugyancsak szegénysorsu, jó előmenetű hallgatók ösztöndíjban részesülhetnek. Levélben való megkeresésre bővebb felvilágosítást nyújt a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

Apró hírek. Új marharakodó állomások. Az Állattenyésztési Igazgatóság legutóbbi száma közli, hogy Fehér vármegye területén fekvő Belsőhárad és Szabolcs vármegye területén fekvő Demecser állomások részére marharakodás felvétele engedélyeztetett.

Czirill betűs marhalevelek. Előfordultak esetek, hogy Horvát-Szlavonországban czirill betűs marhaleveleket állítottak ki, ami aztán sok bajt okozott, mert a czirill betűket nem ismerő magyar hatóságok a marhaleveleket nem tudták elolvasni. A földművelésügyi miniszter most arról értesítette a hatóságokat, hogy intézkedett az iránt, hogy a marhalevelek rovatai Horvát- és Szlavonországok területén jövőben kizárólag latin betűvel töltsenek ki.

Pinzgauti tehén- és üszök kisgazdáknak. Az Ungvármegyei Gazdasági Egyesület 5 százalékos kamattal mellé 3 évi részletfizetésre nagyobb mennyiségű pinzgauti tehenet és üszöt oszt ki kisgazdáknak között folyó évi szeptember 5-én Ungváron.

Tartalékmunkások foglalkoztatása. A kiterjedő aratósztrájkok ellensúlyozására az idén is tartalékmunkásokat szerződötetett *Darányi* miniszter. Ezek egy részét az állami birtokokon helyezte el, nagyobb tömegét azonban utépítéseknek alkalmazta. Így épült Bereg vármegyében négy utszakasz, Máramaros vármegyében három utszakasz és Ung vármegyében két utszakasz. Így a tartalékmunkások is tisztességes keresethez jutottak és az elvégzett munka anyagi értékétől eltekintve, az aratósi sztrájkok ellen kitérő zablázó készületeknek bizonyult ez a beosztás.

Jég, vihar, hideg. A Meteor által jelzett viharok bekövetkeztek. Nagy jégverés és vihar dühöngött a napokban a délvideken, valamint Erdély déli részén. A havasokon nagy hó esett, ami lehűtötte a levegőt. A Meteor szeptember és október hónapokra jelzi a melegebb időt.

Kertészeti internátus Zomborban. A kormány *Latinovits* Pál volt bácsmezei főispán kezdesére és közbenjárására kertészeti internátust létesít Zombor székhelyvel. Az intézet célja 7-15 éves gyermekeket kertészszé és gyümölcsészszé képezni. A telep közvetlen a Ferenc-csatorna mellett épül és még az idén megkezdik az alapozását.

Borárverés. A tarcali m. kir. vinczellériskola pinzchéjében évente négyszer és pedig: márczius 5-én, június 5-én, szeptember 5-én és december 5-én mindenkor délelőtt tízedél órakor borárverést tartanak, amelyen eladják a tarcali m. kir. vinczellériskola és a hozzátartozó állami szőlőtelepek bor- és konyakkészleteit. A venni szándékozók az elárverezendő bort az árverések előtti napokon megizlelhetik.

A Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése *Kölber* Alajos kocsigyáros elnöklésével

mult héten tartotta szokásos havi választmányi ülését. A központi választmány tagjai *Katits* Antal igazgató jelentéseiből megelégedéssel vették tudomásul e közhasznú munkájóléti intézményünk öröndetes gyarapodását és erősödését, ami kitűnik abból, hogy a folyó évben belépett tizenöt ezer új taggal a rendes fizető tagok száma a hetvenezret elérte. Az egylet vagyona jelenleg 3.600.000 K., melyből két és fél millió korona állami és székesfővárosi értékpapirokban teljesen biztos alapon van elhelyezve és gyümölcsösztetve. Az egylet 1903 óta eddig 373 rokkan és elagott munkást és 98 árvtat részesített állandó heti segítségben s e czímen eddig háromszázezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. Legközelebb Borsodnádason és Ujvidéken alakítanak fiók-pénztárakat s ezek száma 217-re emelkedett. Az egylet iránt érdeklődők forduljanak felvilágosításért a központi irodához, Budapest, VIII., József-utca 23. (az egylet sajtó házában). Az egylet ügynököket nem tart.

Gazdasági dátumok. Aug. 18-24-ig. Dinnye- és őszi barackkiállítás a budapesti m. kir. kerécszeti tanintézet helyiségeiben.

Augusztus 22. Állatdíjazás Szentgothárdon.

Augusztus 23. Állatdíjazás Senyeházán.

Augusztus 24. Miskolci XI. országos sör-árpavásár. Bővebbet a „Köztelek” 60. számában.

Augusztus 24. Székely Társágok Szövetsége nagygyűlése Székelyudvarhelyen.

Augusztus 30. Szarvasmarha- és lódíjazás Veszprémben.

Augusztus 30. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Kassán.

Szeptember 5. Pinzgauti tehén- és üszökiosztás gazdák részére Ungváron.

Szeptember 6. Szarvasmarhadíjazás Pápán.

Szeptember 6. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Szepsiben.

Szeptember 6-10. Gyöngyösi mezőgazdasági és ipari kiállítás.

Szeptember 8. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Encsen.

Szeptember 8. Állatdíjazás Pornóapátiban.

Szeptember 13. Tehén- és üsződíjazás Szepsiben.

Szeptember 20. Állatdíjazás Magyaracsen.

Szeptember 20. Tehén- és üsződíjazás Kassán.

Szeptember 20. október 5-ig. Országos kertészeti gyümölcs- és vetőmagkiállítás Szegeden.

Szeptember 20-22. Az OMGE. negyvenedik luxuslővásárja Budapesten a Tattersallban.

Szeptember 26. Tenyészlődíjazás Mar. svársárhelyen.

Szeptember 27. Tehén- és üsződíjazás Gönczön.

Október 1-7. Országos sörárpa- és komlókiállítás Budapesten a Köztelek székház nagytermében. Bővebbet „Köztelek” 60. számában.

Október 4. Mezőgazdasági termény- és állatkiállítás Bálványosvárán.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényel, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemes felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hiteltelítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTÉR.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatásu.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipőczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG
 ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földművelő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezeteket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII., Szentkirályi-u. 40.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárási viszonyokban annyiban következett be változás, hogy a temperatura erősen csökkent, nagy viharok és felhőszakadások váltották fel egymást. A hőmérséklet mindenesetre sokat segített a burgonya, szőlő, répa, valamint a takarmánynövényeknek további fejlődésén.

A gabonaüzletben legutóbbi jelentésünk óta árcsökkenés jutott érvényre. Az amerikai terméscsúcs jobb eredményt tüntet fel ugyan, mint a tavalyi, korántsem felel meg azonban ama várakozásoknak, melyeket hozzáfűztek. Kanadából érkeznek jó hírek, melyek majdnem még egyszer akkorára becsülik a termést a tavalyihoz képest. Angliában középtermést remélnék. Franciaországban a kilátások rosszabbodtak.

A német piacokról érkező hírek szerint az utóbbi napok esős időjárása rontotta a kilátásokat. Romániában az eredmény igen gyenge. Olaszországban rossz a termés. Az osztrák tartományokból érkező hírek szerint azok a várakozások, melyeket a terméshez fűztek, nagyjából megvalósultak. Csehországnak majdnem feleakkora buzatermése van, mint tavaly, rozstermése sem kielégítő. Morvaországban igen sok a panasz. Galiciában jobb némileg a termés, de össze sem hasonlítható a tavalyival.

Nálunk az üzlet elég élénk, a malmok teljes üzemmel dolgoznak. Szívesen vásárolják a piacra kerülő mennyiségeket. A lisztüzlet jó s a későbbi terminusokra vásárolt lisztet is szívesen átveszik azonnali szállításra. A termés nálunk jobban sikerül némileg, mint a májusi júniusi nagy szárazság idején következtethető volt. Még sem haladja azonban meg a középtermés szintjét. A tavalyi gyenge termés folytán átmeneti készletek felett a malmok nem rendelkezve, a fogyasztás valamivel előbb jelentkeztet sürgősebb mértékben, melynek kielégítése már az idei termésből történt. A lisztfogyasztás ennek folytán általában jó, terjedelmes és a készárúak nagyobbodtak, viszonyítva a határidőárakhoz. Kínálat főleg a Bányvidékről jelentkezik, melynek minősége ez évben igen jó. A kínálat ezen vidékről bő és ez nagy mértékben elősegíti a malmok beszerzését.

Az egyes gabonafajtákról és azok áraiban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonátözsdeiről.
 1908 augusztus 18.

A tegnapi élénk vásár után ma a nagymalmok mintegy pihenőt tartván, csupán 20,000 q. búzát vettek. Ezen tételeknél is eladók kénytelenek voltak 10 fillér engedésbe belenyugodni.

Rozs még mindig elhanyagoltnak jelezhető; szepetvidékiért 18-50-18-60 K. érhető el, nyirvidéki 20 fillérrel olcsóbban van kínálatban.

Árpa jobb minőségűekre, néhány külföldi vevő személyes érdeklődése folytán élénk vételkérő jelentkezik. Tiszavidéki árú 15-15-80 K. mellett talál vevőre, nórádmezei árpa 18-20-18-50 K. mellett értékesíthető az államok, míg takarmánycélokra Budapest távol-
 ságban kevés kereslet mutatkozik. Árértéke 15-80-15-80 K.

Tengeri, a jótékony esőzések folytán elhanyagolva, Budapesten 15-70 K. és a tiszavidéki állomásokon 15 koronát követelnek és ily árban el is helyezhető.

Zab csekély fogyasztás folytán alig ártartó, ab Budapest 16-16-80 K.-ig jegyezhető.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm 81 k. 24 K. — f., 350 mm. 805 k. 23 K. 80 f., 1200 mm. 805 k. 23 K. 80 f., 100 mm. 805 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 805 k. 23 K. 70 f., 400 mm. 80 k. 23 K. 85 f., 1000 mm. 80 k. 23 K. 60 f., 250 mm. 80 k. 23 K. 70 f., 200 mm. 80 k. 23 K. 20 f. üszkös, 2000 mm. 80 k. 23 K. 70 f., 150 mm. 80 k. 23 K. 55 f., 500 mm. 80 k. 23 K. 80 f., 250 mm. 80 k. 23 K. 70 f., 300 mm. 80 k. 23 K. 60 f., 300 mm. 805 k. 23 K. 60 f., 550 mm. 80 k. 23 K. 60 f. szepet. száll., 200 mm. 795 k. 23 K. 50 f., 750 mm. 795 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 795 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 795 k. 23 K. 35 f., 150 mm. 795 k. 23 K. 45 f., 1000 mm. 79 k. 23 K. 40 f. felső, 200 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 150 mm. 785 k. 23 K. 30 f., 400 mm. 785 k. 23 K. 30 f., 200 mm. 78 k. 23 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 23 K. 30 f., 10) mm. 77 k. 21 K. 60 f. üszkös, 100 mm. 765 k. 22 K. 60 f.

Pestvidéki: 400 mm. 80 k. 23 K. 40 f., 400 mm. 795 k. 23 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 23 K. 30 f., 300 mm. 78 k. 23 K. 90 f., 400 mm. Fejérmegyei: 500 mm. 76 k. 22 K. 65 f., 100 mm. 75 k. 20 K. 40 f. üszkös.
 T-Bácskai: 2000 mm. 77 k. 22 K. 80 f., 2000 mm. 77 k. 22 K. 80 f.
 Bácskai: 200 mm. 78 k. 22 K. 60 f., 530 mm. 78 k. 22 K. 70 f.
 Bányási: 100 mm. 795 k. 23 K. 50 f., 1000 mm. 79 k. 23 K. 40 f., 1000 mm. 79 k. 23 K. 40 f.
 Szerémségi: 100 mm. 78 k. 22 K. 40 f.
 Raktárból: 740 mm. 78 k. 22 K. 80 f.
 Rozs: 400 mm. 18 K. 60 f., 300 mm. 18 K. 60 f., 300 mm. 18 K. 60 f., 800 mm. 18 K. 60 f., 200 mm. 18 K. 60 f., 1000 mm. 18 K. 20 f. kpf.
 Árpa: 900 mm. 15 K. 70 f. ab hajóra, 500 mm. 15 K. 40 f. ab hajóra, 300 mm. 15 K. 40 f. kpf.
 Zab: 100 mm. 16 K. 55 f., 100 mm. 16 K. 40 f., 200 mm. 16 K. 30 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	22-40 K.
„ 1909. áprilisra	18-20 „
Rozs októberre	18-56 „
Zab októberre	16-30 „
Tengeri augusztusra	15-36 „
„ 1909. májusra	14-14 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
 utca. 1908. augusztus hó 18-án. A székesfővárosi vásár-
 igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 85 szekér réti széna, 10 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 700-960, muhar 840-960, zsupszalma 640-680, alomszalma 560-600, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 600-700, zabosbüköny 940-980, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju — szalmaszecska 700-740. Összes kocsiszám 129. Összes súly 154,600 kg.

Liszt, őrlemény és abraktakarmány.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A gabonaüzlet nyugodtabb irányzata maga után vont a lisztüzlet is nyugodtabb irányzatára vált. A lisztfogyasztás megnövekedett és a lisztüzlet egészségesebb mederben folyik. Ügylátszik azok a hírek, melyek az osztrák terméstről voltak forgalomban, tulot-
 taknak látszóttak és a kenyérhezem korántsem sikerült úgy, ahogy azt remélték. Ennek folytán fokozottabb mértékben nyilvánul a kereslet Ausztria piacai részéről.

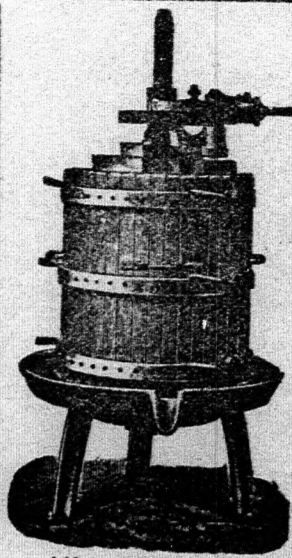
A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, eiegysuly tisztasulyság, zsakotul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K:	56	35-40	34-80	34-20	33-60	33-	32-20	30-90
		7 1/2	7 3/4	8				
		28-60	26-20	16-40				

Nemzetközi gabonapiacz 1908 augusztus 15-től 1908 augusztus 19-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	18	23-55	—	24-90	24-50	25-08	21-74	18-44	18-88	19-03	21-86	Szept. 23-40 ^a	19-25	23-66	22-—	17-20	
	14	23-20	—	24-80	24-50	26-25	21-74	18-64	17-48	19-03	21-86	Okt. 22-60	19-52 ^b	23-80	22-10 ^{1a}	—	
Rozs	18	18-95	—	20-—	20-30	22-25	16-80	—	—	—	17-05	Szept. —	—	21-46	17-02	—	
	14	18-80	—	19-80	20-30	22-25	16-80	—	—	—	17-05	Okt. 18-68	—	21-14	17-52 ^{1a}	—	
Zab	18	16-80	—	18-—	16-20	21-24	—	—	—	—	—	Szept. —	—	20-76	17-02	—	
	14	16-80	—	17-90	16-20	21-24	—	—	—	—	—	Okt. 18-54	—	20-98	17-52 ^{1a}	—	
Tengeri	18	15-80	—	17-—	18-70	19-76	—	16-90 ¹	14-90	11-91	—	Szept. —	—	19-08	—	—	
	14	15-75	—	16-90	18-70	19-76	—	17-08	15-38	11-91	—	Okt. 16-36	—	19-54	—	—	
Arpa	18	15-70	—	20-80	20-—	24-78	—	—	—	—	—	Szept. —	—	18-24	—	14-90 ¹	
	14	15-70	—	20-40	20-—	24-78	—	—	—	—	—	Okt. 14-36 ⁴	15-40 ²	17-78 ²	—	—	

Jegyzet: ¹) aug. ^{2a}) szept.-decz. ³) decz. ⁴) apr. ⁵) május.

Borsajtólók, szőlőzúzókat és gyümölcsdarálókat utányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

UMRATH és TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erőfeszítésre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak ugy elöryomása, mint visszahuzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

Szőlőzúzókat bogyzó készülékekkel v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

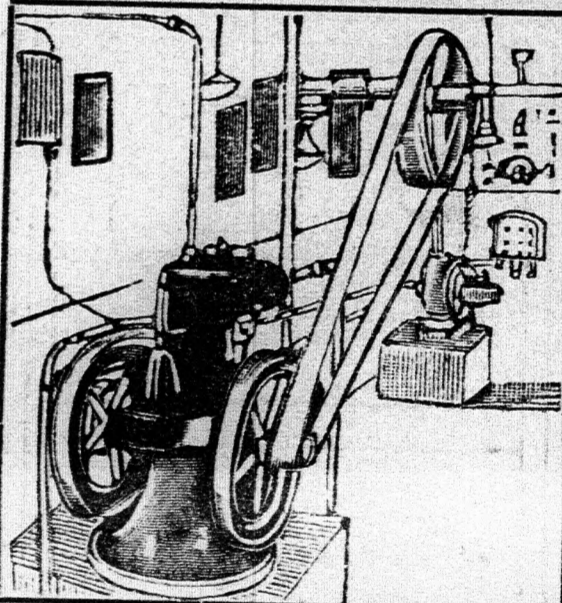
Donvidéki orosz buza úgy szem mint szalmatermesre rendkívüli bőtermő, Mm.-ként 30 kor. eladó, ugyanott

Petkusi-rozs bőtermő, hosszú kalászu és szalmájú rozsféleség Mm.-ként 25 K.

Smilkawi-rozs hosszú kalászu és vastag szalmájú korán érő igénytelen rozsfajta métermázsánként 25 koronáért eladó. Árak Galgóczi (Nyitra m.) vasútállomásra szállítva értendők. Zsákok önköltségen számíthatnak.

872

Galgóczi uradalom gazdasági intézősége.

**„NAGYOBB”
GAZDASÁGOK
FIGYELMÉBE!**

ONÁLLÓ GÉPTELEPEKET létesítünk, melyek a vízellátást és takarmánykészítést elvégzik és amellyel méltóan a kastély és gazdasági épületek világításához szükséges villanyerőt is előállítják. Kétféle eredményekről számos előkelő referenciát adhatunk. Utolsó megrendelések: Nagyemélt. gróf Tisza István ur, Geszt. Mélt. gróf Desseffy Miklós ur, Vencsellő. Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Etesd. Ismeretével és költségvetéssel szolgálunk.

SIGNER F. és R.

mérnöki és elektrotechnikai vállalat

Budapest, V., Kálmán-u. 9.
Telefon 63-01. 867

Igásökör-eladás.

Bérlet lejáratára folytán a vasvári béruradalom eladja összes **szilaj igásökreit** és minden néven nevezendő gazdasági felszerelését, u. m. **cséplő- és vetőgépek, Vidats-ekék, boronák, hengerek, szekerek** stb. minden a legjobb karban. Tudakozódni lehet a **béruradalomnál, Vasváron.**

875

**Keresek vételre 200 darab tenyész-
tésre alkalmas 1-1½ éves**

mangalicza koczát.

Schira Károly

istvánföldi jegyző,
Torontál vármegye.

871

Eladó birtokok!

Bihar m. közel vasúthoz, 975 magy. hold prima gazdaság, szép épületekkel és urilakkal 240.000 ft.

Esztergom m. 1 órányira a vasutól, gyönyörű vidéken, 575 magy. hold sik gazdaság, nagyon jó épületekkel, modern kastélylyal 175.000 ft.

Heves m. vasut mentén, 950 magy. hold prima czukorrépa-föld, szép kastélylyal és parkkal 375.000 ft.

Hont m. vasut mentén 580 magy. hold, igen intenzív kezelt gazdaság, új épületekkel, nagyon szép kastélylyal 145.000 ft.

Krassó-Szörény m. közel vasúthoz, 650 kat. hold jó buza-termőföld, szép épületekkel, urilakkal, parkkal 165.000 ft.

Nógrád m. közel nagy városhoz, 600 magy. hold prima sik gazdaság, csinos urilakkal, felszereléssel 175.000 ft.

Trencsen m. 10 percz a vasutállomástól, 500 magy. hold gazdaság, szilárd épületekkel, felszereléssel és terméssel 76.000 ft.

Ugocsa m. vasut mentén, 1065 magy. hold kitünő sik gazdaság, jó épületekkel, csinos urilakkal 325.000 ft.

Vas m. közel nagyobb városhoz, 580 magy. hold sik gazdaság, megfelelő épületekkel, felszereléssel és terméssel 125.000 ft.

Zala m. közel vasúthoz, 1800 magy. hold prima gazdaság, igen szép épületekkel és kastélylyal 485.000 ft.

BEYER KÁROLY Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 872

Ujdonság!

Most jelent meg!

HÁZIALLATAINK OKSZERŰ TAKARMÁNYOZÁSA ÉS A TAKARMÁNYADAGOK KISZÁMITÁSA

Legújabb elmélet alapján írta
KENESE FERENCZ főtiszt-tisztartó.

Amint ismeretes Dr. O. Kellner a mőckerni kísérleti állomás érdemes igazgatója a takarmányozásnak új alapot adott és azzal az eddigi elméletet nemcsak egyszerűbbé, hanem megbízhatóbbá is tette. E körülmény arra indította a szerzőt, hogy ezen új elméletet és ennek alapján a helyes és a gyakorlatban bevált takarmányozást ismertesse, a takarmányfélék tápanyagtartalmának kiszámítását pedig azzal igyekezett megkönnyíteni, hogy kulcsformában az összes takarmány-neműek tápanyagtartalmát nemcsak 100 kilogrammra vonatkoztatja, hanem 0,5 kgramtól 10 kgramig is kiszámította, miáltal a takarmánykeverékek összeállítását módfelett megkönnyítette. Ezen munka a gyakorlati gazda igényeihez van szabva, megértéséhez elméleti előismeretek nem kellenek. Rövid és könnyen megérthető módon tárgyalja mindazt, amit a gazdának a gyakorlatban háziállatai okszerű takarmányozásánál és főképp az állatok hizlalásánál ismernie kell.

ÁRA FÜZVE 2 KORONA 50 FILLÉR.

YÁSZONKÖTÉSBE 3 KORONA.

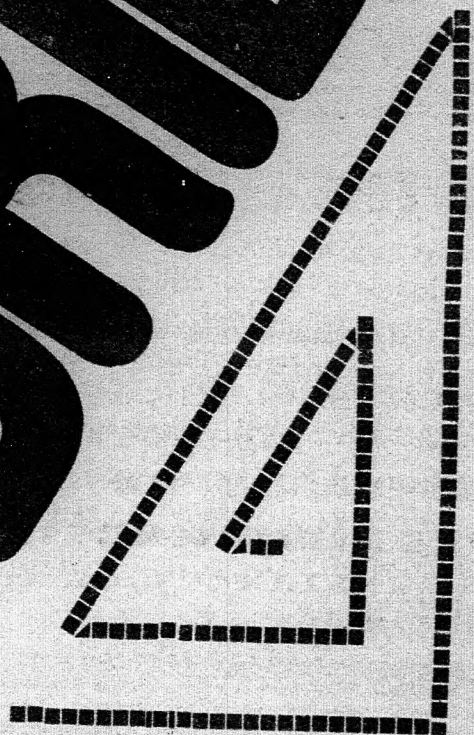
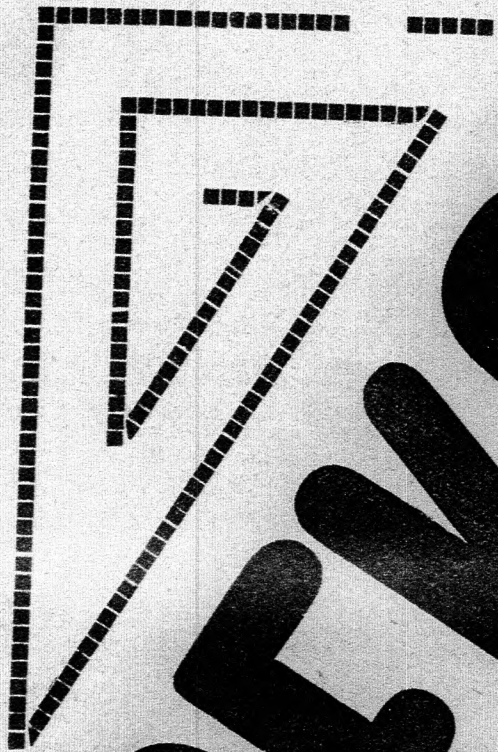

Megrendelhető a "PÁTRIA" részvénytársaság gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-nt 25. sz. (Köztelek).

A létező legjobb páros soru sorvetőgép

Losonczi gyártmány

Jó és olcsó.

Sziveskedjék
árajánlatot kérni.

A Magyar Királyi
Államvasutak Gépgyá-
rának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

"REKORD DRILL"

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

mag- gabona- burgonya- lisztes- gyapju- **ZSÁK** behordási- kazal- repce- rostalj- wagon- **PONYVA**

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.
Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.
Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
Vidéki telefon: 35-92.

„HUNGÁRIA” kottós, kézi, favyógos vagy manilla-aratógép kévekötözők.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

A pécsi baronfi- és tojásértékesítő szövetkezet felszámolója ezenel közhírré teszi, hogy a szövetkezet tulajdonát képező, kifogástalan állapotban levő baromfi-hizláló vasketreczei szabadkézből eladatnak.

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti szövetkezet felszámoló bizottsága Pécsen és az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztálya Budapesten, VIII., Baross-u. 13.

Pécs, 1908 augusztus hónapban.

863

A felszámoló bizottság.

ELADÓ BIRTOK:

Nógrád megyében 1/4 órányira a vasútállomás és várostól, 535 m. hold, teljesen sík fekvésű, mély humussal, sörárpát, cukorrépat termő szántóföld, intenzív házi kezelés alatt, tejgazdaság, fajmarhatenyésztés, jó karban levő gazdasági épületekkel, kényelmes urilakkal, őszi átvételre 130.000 ft.

Beyer Károly Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 872 Telefon 12-85.

Harminczhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó **GRÓF TELEKI ARVÉD drassói uradalmában, posta, sut KONCZA.** 815

A mikosdi uradalom ajánlja őszi vetésre éven át kipróbált „Vilmorin Andrieux”-től szerzett eredeti mag után termett, az idei nagy szárazságnak nagyon ellentálló francia buzait, ugymint:

Bordeaux, Bon-Fermier és Gros-Bleu-t

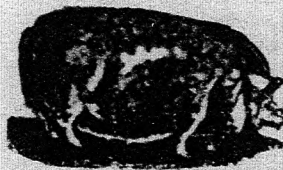
100 kg.-kint 26 koronáért ab vasuti állomás Zalabér, vevő zsákjaiban szállítva a vételár előzetes beküldése mellett.

Bővebbet „Uradalmi intézőség, Mikosdpusztá per Zalabér”.

881

Sertéseladások és vételek

legjobban és legfontosabban eszköztetnek sovány egy hizott állapotba

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

Eladási hirdetmény.

A mezőhegyesi és kisbéri m. kir. méneshirtokon, továbbá a gödöllői m. kir. koronauradalomban hizlatt és eladásra felállított hizóállatok, vérszen át nem ment sovány süldő, 1 3/4 éves, illetve öreg sertések és hizott bányók eladására zárt írásbeli ajánlatok alapján f. é. szeptember hó 3-án délelőtt 11 órakor a vezetésem alatt álló miniszteriumban versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül:

1. Mezőhegyesről. Két istállóban elhelyezett 94 db magyar fajta hizott ökör, öt istállóban elhelyezett 356 db nyugati fajta hizott ökör, egy istállóban elhelyezett 46 db nyugati fajta hizott tehén, öt falkában elhelyezett 1030 vérszen át nem ment egy évet betöltött mangalicza fajta sovány süldősertés.

2. Kisberről. Egy istállóban elhelyezett 27 db nyugati fajta hizott ökör és 5 db nyugati fajta hizott bika.

3. Gödöllőről. Két falkában elhelyezett 182 db 1 3/4 éves vérszen át nem ment mangalicza fajta herélt, illetve miskarolt sovány süldősertés és 71 db vérszen át nem ment öreg sovány miskarolt kocza. Végül egy istállóba elhelyezett 200 db hizott angol husbány.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egykoronás bélyeggel és a részletes feltételekben kiténtetett bánatpénzzel ellátott, sajátkezűleg aláírt ajánlatokat „Ajánlat hizóállatokra”, illetve „Ajánlat sovány sertésekre” és „Ajánlat hizóbányókra” felirással jelézve, legkésőbb f. é. szeptember hó 3-án délelőtt 10 1/2 óráig a földmívelésügyi miniszteriumban a segédhivatali főigazgatónál (félelelet 29. sz. ajtó) nyujtsák be, később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Ajánlatok a hizó szarvasmarhákra birtokonként és istállónként, a sertésekre pedig falkánként is tehetők; az esetre pedig, ha egyseges ár ajánlatnék fel a magyar és nyugati fajta ökrökre, illetve a sertések bármely csoportjára, ez úgy fog tekintetni, mintha ajánlattevő árajánlatát minden egyes istállóban elhelyezett szarvasmarhára, illetve sertésfalkára külön-külön tette volna meg.

Az árverésre bocsátott állatok eladási feltételeit tartalmazó ajánlati úrlap, mely az eladási részletes feltételeket tartalmazza, a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál (III. em. 121. sz. ajtó), valamint az említett birtokok igazgatóságainál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1908. augusztus 5-én.

876

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

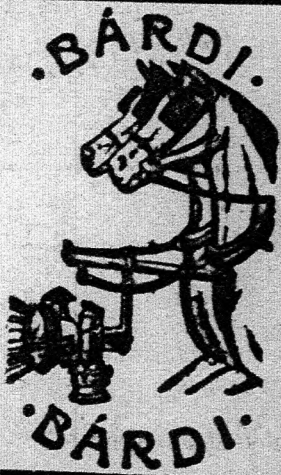
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnyezim: Pneumatic.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Teletetésre elfogad
60 drb 1-2 éves tinót és
4-500 juhot felébe, 60 db
fejőstehenet harmadába.
 Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít.

Tejeladás.
 A szécsényi tejszövetkezet által évenként termelt mintegy 700,000 liter tej **1909. évi április 1-16i 1912. évi október 1-ig** eladásra bocsátatik.
 A tejgyári épületek, a gőzerőre berendezett tejfeldolgozó és a sajtgyártáshoz szükséges szerelvények tejvevőknek használatra átadatnak.
 Venni szándékozók felkértenek, hogy ajánlataikat legkésőbb **1908. évi augusztus hó 30-ig** alulírottakhoz beterjesztetni sziveskedjenek.
 Szécsény (Nógrád m.), 1908 augusztus 10.
Ruszinkó Antal
 kir. tanácsos, tejszöv. igazgató.

Eladó birtok
 Bihar megyében, tulnyomóan magyar vidéken fekvő **1200 magyar holdas házilag kezelt és jól felszerelt birtok**, családi körülmények folytán eladó, holdanként 210 frtért. Parcellázásra is alkalmas, mert 800 hold kitünős fekete szántóföld, többi legelő és kaszáló. 30 holdas belsőség nagy, modern urilakkal, vasutállomás a birtok szélén. Czim a kiadóhivatalban „Bihar-megyei birtok 861“ alatt.

Nincs többé büz!
 A Bonodor folyadék a legbűzősebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysulyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor por vizeldék azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag **bérmentve 7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.
 Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
 Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Prima bánati VETŐREPCZE
 kapható
AGZÉL GYULÁNÁL
 Temesvár. 873 Telefonszám 66.

MOST JELENT MEG!
A SERTÉSHIZLALÁS
 „különös tekintettel a sertésvészre“
 Tapasztalatát alapján írta Előszóval ellátta
BACKER GYÖRGY SZEMERE HUBA
 Magyar Mezőgazdák Szövetségének Könyvtárval Sertéshizlaló telepének intézője.
 Ara bérmentes küldéssel 2 K 10 f
 Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésénél, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Nélküldözhetlen
 minden fuvarosnak az ujjonnanál egyenlően működik s nagy a megtakarítás istrángokban és szerelvényekben. 0. sz. vonóról 16" mtrm. K 7.-. 1. sz. vonóról 20 mtrm. K 8.-. 2. sz. vonóról 30 mtrm. K 9.-. 3. sz. vonóról 50 K. 10.-. 4. sz. vonóról 70 mtrm. K 12.- páronként. 857a
J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

SURGONYI
 CZIM: WALSER
 OSÁNGÓUTCA
 BUDAPEST

TELEFON: BUDAPEST 95-50

WALSER FERENCZ
 Cszegulajdonosok: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, Gyöző Gyula
TÜZOLTÁSZEREK-és SZIVATTYÚK-GYÁRA,
HARANG-és FÉMÖNTÖDE
 BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6 B.
 VILLAMOS MEGÁLLÓ:
 VÁCZIÚT,
 A RÉGI VÁM KÖZELÉBEN.

Eladó vetőbuza.
 Lonkai Ármin feketei uradalmi bérletén **fajtiszta magyar buzavetőmag,**
 teljesen üszögmentes, bármely mennyiségben eladó. — Bővebb felvilágosítással a gazdasági intézőség, Feketepusztá, u. p. Lepsény szolgál. 880

Most jelent meg!
PULYKATENYÉSZTÉS
 ÍRTA:
HREBLAY EMIL
 Allattenyésztési m. kir. felügyelő.
 II. teljesen átdolgozott kiadás.
 148 oldalon 48 képpel.
 Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.
 Nélküldözhetlen minden tenyésztőnek
 Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

ELADÓ
 a birtok parcellázása miatt két garnitúra **cséplőgép szalmakazalozóval!**
 8 HP löerejű, Clayton és Shuttleworth-féle gyártmány **igen jó karban**, jelenleg működésben látható. Tarnaméri uradalom, Tarnaméra, Heves megye, vasuti állomás Ludas, hova kívánatra kocsit küldünk. 874

Birtok kerestetik:
 1000—1500 holdig, prima gazdaság, jó épületekkel, 8—10 szobás kastélyval, közel vasúthoz, készpénzfizetés mellett.
BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
 Telefon 12-85. 872

Szeszszámítási táblázat
 71/0-87/0 erősségű szeszlevegők alkoholtartalmának hektoliterfokokban való meghatározására, a szesz igazi fokából és literében kifejezett igazi térfogatából. Összeállította Thiery Péter. Ára 1 korona, mely összegnek előlege beküldése ellenében bérmentesen szállítja a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Bérlet.
 Baróton, Háromszék megyében, közvetlen a községgel összefüggő 438 hold területű I. oszt. zántó és kaszálóból álló, gazdasági szeszgyárral kapcsolatos földbirtok **6 (hat), esetleg több évre is bérbeadandó.** Közvetítők kizárva. Felvilágosítást nyerhetni 1908 szeptember 1-ig Baróton, azontul Sepsiszentgyörgyön. Zathureczky Gyula úrnál. 862

Őszi vetésre ajánljuk, ameddig a készlet tart, a rendkívül elterjedt Diószegi óriási buzánkat
 mely számos gazda egybehangzó értesítése és a magyarvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti állomásnak több buzafajtaival végzett vetési kísérlete szerint úgy szem, mint szalmahozamra nézve első helyen áll.
 Diószegi Czukorgyár, Diószeg (Pozsony megye). 806

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **járomos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak** és egyéb tenyésztési állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-lk szám.

Telefon 311. 424

Elsőrendű

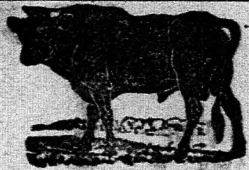
Bonyhádi faj

vöröstarka

ökör- és üszőborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökör és üszőborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Spitzer és Weller Kis-Czell

Bonyhádi

friss fejű tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istantalók Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispeszt 1.

Levél- és sürgőnczim:

Plaschner Sándor

4743 tehenkereskedő Bpest, Ferencz-körut 40.

Magyar gulyabéli tehén 35 db, nagyobb részét fia, különböző korban eladó. Kismagyar Szunyogh Zoltánnál. 4567

Muraközi hidegverű (nori) Igás tenyésztőlovak

és tenyészmének vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem:

idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynősköze

Csáktornya (Muraköz)

Sürgőnczim:

Heinrich Senior, Csáktornya. 5720

Vegyesek

Bor-árulást keresek 1000 kor. biztosítással. Tokaji vagy hasonló nevesebb bortermelő urakkal közvetlen tárgyalni levelezni, személyesen Pesten vagyok 20-22-dikéig. Schütz Lajos, H.-Kristyor. 4697

FAKULT BŐRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festetnek 4559

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1810.

Eladás

Eladó bácskai birtok. Szabolcs határában, a város-tól félórnyira, a Somorjai-éle tanya jórésben levő uradalmakkal és elegendő gazdasági épületekkel együtt szabadtérből eladó A birtok mintegy 400 lánctól tesz ki és a zimonyi fővonalat érintő egyik sarkán „Somosch-tanya” elnevezéssel vasúti állomás van. Venni szándékozók forduljanak Imrik Jánoshoz Keszthely Zala m. 4629

Acetylengáz. Két db „Excel”-elárasztó stabil acetylengáz-fejlesztőszállító, az egyik 25 lángra, a másik 35 lángra, az acetylengázipari vizsgálatok bizottság által engedélyezett, egész új, még használatban sem volt, mint beraktározásból visszaradt, igen olcsón eladó. Tauber Armin és Társa, beraktározási vállalat Budapest, Baross-ter 18. 4648

A sártésvész gyógyítható! Erre megtanít Brummel Gyula könyve: A sártésvész gyógyítása. A sártésvesztés orvosok, sertésnyésztők és hizlalók használatára. Ára 3 korona, melynek ellenében beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakfolyóiratunk, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Kastély (Biharmegyében) gyönyörű nyáron berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czím megtudható Moise Rudolfnál, Budapest, Nádor-utca 11. 789

100 hold luczerna aranksomentes mag termő eladó és megtekinthető Dely Imre birtokában Peres, u. p. Fűrész, vasúti állomás Berettyó-Ujfalu, hol kocsi mindig kapható. 4565

Megvételre ajánljuk a következő folyóiratokat: Archaeologiai Értesítő 181-84. évf., Aus allen Zeiten u. Landen 1881. I. évf., Budapesti Szemle 1879., 1891., 1882., 1887. évf. 1886. (4 f.), 1902. (3 f.), Deutsche Bundschau 1886-87. évf. (9 f.), Ergänzungsblätter z. Kenntnis d. Uegenwart 1870. évf. kötet. Földrajzi Közlemények 1876-90. évf. Gacsa 1870. évf. Kiserletlegyi Közlemények 1898., 1901/3. évf., Közgazdasági Szemle 1897., 1900., 1901/2., 1903. évf., Közközlési Szemle 1889-1890. évf., Közvetek 1902-08/11. évf., M. Gazdák Szemle 1896-98., 1899. (10 f.), 1900. (1 f.), M. Gazdaságtört. Szemle 1894., 1904. évf., Magyar Tanügy 1877-79., 1883. évf., M. Tud. Akadémiai értesítő 1891-07. évf., M. Philozofiai Szemle 1888. évf., Nemzetgazdasági Szemle 1885., 1890. évf., Pädagogische Studien (Rein.) 1887. évf., Revue des deux Mondes 1883. évf., Századok 1877-1906. évf., 14 K. 12 till., Szövetkezés 1896-98., 1903-04. évf., Tanügyveti Közöny 1882/3., 1890/1-1907/8. évf., Természettud. Közöny 1877., 1879., 1880-83., 1884., 1886-1902. évf., Turul 1885-1887. évf., Unsere Zeit 1879. évf. (24 f.). Czím a kiadóhatalomban tudható meg. 1001

Burgonyát mindenfélét és mennyiségét vesz és elad Sándor A. Mudroc, Mitróvica (S. erem. megye). 4523

Adófizetők tanácsadója. Utbaigazítást nyújt mindabban, amit az összes Állami és községi adóról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Írta: Hosszfy Lajos. 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakfolyóiratunkban Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vetőgépek eladók: 2 db 19 soros Clayton és Shuttleworth féle Columbia drill, 1 db 17 soros Kühne Hungaria drill, kifogástalan karban. Ney Mór kasznár, Lepesény. 4674

Hat löreje Clayton és Shuttleworth-féle kazán, csak néhány éves, keveset használt, igen jó karban eladó. Ney Mór kasznár, Lepesény. 4674

Nagyvárad közelében, Komádi határában, Kisér-üzemben, a hó 24-án délelőtt 9 órakor ütközés árverésen gazdasági eszközök, cséplőgéparnatura és épületek, minden legjobb állapotban egészben vagy darabonként eladtnak. Ugyanott ősz-tavaszi szalma, polyva helyheli teleltetésre, valamint 1901 hold tarló és gyep október 1-ig legeltetésre bérbeadó. Érdeklődők: Schwarz Markusnál, helyszínen jelenjenek meg. 4666

A gőzlokomobilok szerkesztése. Írta Naszályi József, okl. gépészmérnök, m. kir. ker. iparfelügyelő. 167 ábrával. Ezen minden gazdaságban nélkülözhetetlen szakfolyóiratok és kezeletlen szerkesztői és kezelési tudnivalókat könnyen elsajátítható módon tartalmazza. Ára 3 korona 20 fillér, mely összegnek előleges bekielentése ellenében bérmentve szállítatik. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakfolyóiratunkban Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Deutsch Albert és Fia Debreczen. 802

Szénát és szalmát

vesz és elad bármily mennyiségben Ausch Frigyes Budapest, Gabonátörsde. 575

Szénát Szalmát

muhart, zabosbikkonyt bármily mennyiségben veszek és eladok.

780 Felprésléshez modern gőz- és lópreseimet bocsátom eladó rendelkezésére. SCHREIER BÉLA takarmánynagykereskedő Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz

nyers lenkórót szál-nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépelet lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Őszi borsó kiténő minőségben 25 kor-ért mm.-ként Losonc állomáshoz szállítva, vevő zsákjában szállít: SCHEIBNER EMIL Pincz, u. p. Losonc. 4655

Világhírű szabdalom 10 ábrában. Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrűt.

Eladó középirtok. Nógrád vármegyében, Budapesthez közel, vasúti állomástól 2 kilométerre fekvő 140 magyar holdas birtokomat, 4 hold finom hegyi bortermő szőlővel, őszii vetéssel eladom, esetleg ráfizetéssel kisebb birtokkal megcserélem. Szép vidék, kiténő földiek s lakás gazdasági épületekkel. 11,000 korona 4-5%-os banktételt átvethető. Értekezhetni csakis személyemmel. 4687

DUDEOSZKY ISTVAN Cserháthalap község, vasút és posta Magyar-Iláador. 4577

A ki borját a borjuvérhas ellen meg akarja óvni, adjon óvszerül Thürpil, Ezernél jóval több bizonyítvány dícséri ezen szernek kiténő hatását. A fél adag csak K 1.35

az egész adag K 2.50 gyógyszereszkennél és állatorvosoknál. Óvakodjunk az utánzatoktól. Thürpil, száraz helyen tartva, végtelen időig eláll. Kérje ingyen és bérmentve a „Nützliche Winke für Tierzüchter” című broszurát. Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyészeti gyár Aachen. Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám. VII

Preselt búzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6908

Minden gazdának és cséplőgéptulajdonosnak okvetlenül szükséges a BALASSA FRIGYES CSÉPLŐGÉPEK SZERKEZETE ÉS KEZELÉSE című könyve, mert 1. kimerítően tárgyalja a hazánkban használt és elterjedt cséplőgépeket; 2. kiterjed a cséplőgépek minden egyes részére; 3. minden egyes résznek kezeletére beható utasítást ad; 4. bármely cséplőgép kezeletére kioktat; 5. a szerkezetekről és minden részről külön nagyon világos ábrákkal szolgál; 6. a különleges cséplések összes változatát ismerteti; 7. a könyv egész tartalma gyakorlatias irányú, minden sora a gyakorlatból van véve és annak van szánva; 8. páratlan jó tanácsadó minden bajban, mely a gép körül előfordulhat; 9. a könyv utmutatásának köveletése mellett minden géptulajdonos nagy megtakarítást érhet el. A könyvet 6 korona 30 fillér előleges bekielentése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakfolyóiratunkban Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám

Böventermő Őszi árpát 17 koronáért mm.-ként állomáshoz szállítva vevő zsákjában szállít: Schwarcz Károly és Albert Gyulaj, Szabolcs m. 4577

Eladó bérház! Budapest (IX., Mester-u, 12. sz.) a Ferencz-körut közelében, 134 □-öi Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanot a háztulajdonos szolgál. Ügynekök kizárva.

LEGYEK konyhából, kamrából, mésszárszékéből, istállóból, vágóhidról biztosan elzetnek, ha a falakat LEGY-BONODORRAL meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető FODOR FERENCZNÉL Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Száritott: répaszeletet június — július — augusztusi szállításra ajánl 730 DUKES és HERZOG Gálóczi — Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.

Vétel Tejtétel. Tejtérmetek, kiküjtéjé-biztosabban elhelyezni óhajtják, sziveskedjenek mielőbb hozzám fordulni, mint a rég elismert legmegbízhatóbb közvetítőhöz. Spitzer Jakab Budapest, VI. ker., Landon-utca 3. 4696

Őszi borsóra mintázott ajánlatot kér Drassói uradalom, KONCZA. 843

Bérlet Kerések vasúthoz nem távol 5000-8000 holdas, leginkább legelő és kaszálóból áll, birtok. Czím a kiadóban. 4580

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Erdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Ménésbeli lovak eladása.

Bálványosi **Satzger Pál** ur bálványosi gazdaságában a ménés felhagyása folytán **12 db félvér angol tenyészkanca**, részben csikóval, valamennyi Veliki angol telivér-mén által befödözve, **folyó évi augusztus hó 30-ikán délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtés** útján a legtöbbet ígérőknek eladatni fognak.

Az árlejtés az uradalom **Csege** majorjában történik, mely Balaton-Földvár déli vasut állomástól egy óra járányira van, hová kívánatra kocsik küldetnek. Bővebb felvilágosítást ad az **intézőség, Bálványon** (Somogy m.)

855

Ásványi és csontliszt-szuperfoszfátot
továbbá szárított
czukorrépa-szeletet
legolcsóbban szállít:
STEINER és WALLESZ Wien, I., Graben 16.

683

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

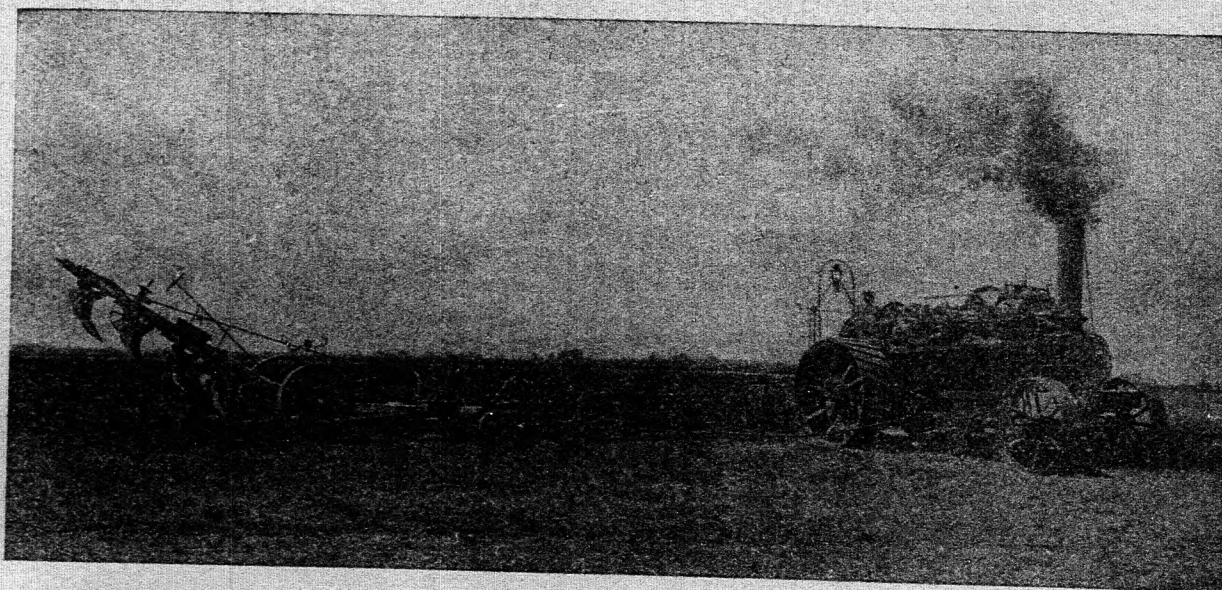
MAGYAR GAZDÁK
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).
Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4.
Nagy köpincezől:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

husféléket, baromfi, vadfélék, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉ ELEMICZIKKÉT.** Hordóbor-értékesítő osztály. :: Égetett szeszesitalok értékesítése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
vezérképviselői.

A szövetséget tájékoztatásunkban részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Magyar gyártmányu
kétgéprendszerü

Gőzekéket

a legtökéletesebb kivitelben készíti:

GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat

BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.

Részletes leírással és ajánlattal szívesen szolgálunk.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a **tengeriszárat** legtökéletesebben tépi szét és így a **zsombolyázáshoz** előkészíti takarmányozási célokra.

!!! Szaktekintélyü gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!
1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

„NICHOLSON” gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.
Ismeretetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papír-Ipar r.-t. papirosán.